

Foaia Diecezană

PERIODIC DE CULTURĂ ȘI SPIRITUALITATE ORTODOXĂ
EDITAT DE EPISCOPIA CARANSEBEȘULUI

Fondată în 1886
Episcop
IOAN POPASU

SERIE NOUĂ, Anul V, Nr. 1-2 (47-48), Ianuarie - Februarie, 1999;
ISSN 1223 - 9461

Bucură-te Cea plină de dar, Născătoare de Dumnezeu Fecioară, că din tine a răsărit Soarele dreptății, Hristos Dumnezeul nostru, luminând pe cei din întuneric. Veselește-te și tu, bătrânule Drepte, cel ce ai primit în brațe pe Izbăvitorul sufletelor noastre, Cel ce ne-a dăruit nouă învierea.

CTITORI ȘI BINEFĂCĂTORI AI CATEDRALEI EPISCOPALE CARANSEBEȘ 1998 - 1999

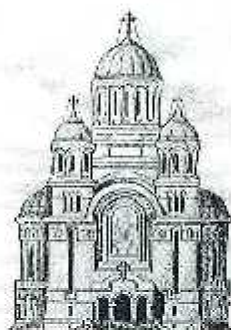
Cont: 45.36.50.21
B.C.R. Caransebeș

„Fiecare să dea cum socotește cu inima sa, nu cu părere de rău, sau de silă, căci Dumnezeu iubește pe cel care dă cu voie bună." **(II Corinteni 9, 7)**

(urmare din numărul trecut)

Nr. crt.	Numele și prenumele	Localitatea	Suma
517	Parchia Băuțarul Inferior	Prot. Caransebeș	1.000.000 lei
518	Parchia Fizeș (donații materiale)	Prot. Reșița	val. 600.000 lei
519	Păcuraru Gheorghe	Caransebeș	100.000 lei
520	Tocaci Mircea	Caransebeș	50.000 lei
521	Fam. Cerna Călina și Ionel	Caransebeș	4.000.000 lei
522	Prof. Miloi Maria și elevii Șc. gen. nr. 1	Arina	1.000.000 lei
523	Parchia Caransebeș VII	Prot. Caransebeș	820.000 lei
524	Gegea Constantin	Caransebeș	300.000 lei
525	Catriniș Sofia	Caransebeș	100.000 lei
526	Ivăniș Petru	Valea Timișului	300.000 lei
527	Pr. Liviu Drăgan	Caransebeș	300.000 lei
528	Parchia Caransebeș IV	Prot. Caransebeș	285.000 lei
529	Parchia Caransebeș VI	Prot. Caransebeș	285.000 lei
530	Pavel Gherghina	Caransebeș	100.000 lei
531	Parchia Cornereva	Prot. B. Herculane	3.000.000 lei
532	Vulpeș Nicolae	Caransebeș	100.000 lei
533	Pr. Simeria Rusalin	Caransebeș	100.000 lei
534	Velceleanu Dorel	Caransebeș	100.000 lei
535	Fam. Popa Stefan	Caransebeș	1.000.000 lei
536	Tocaci Mircea	Caransebeș	100.000 lei
537	Dracalina Ciprian si Emilia	Caransebeș	50.000 lei
538	Isac Rucsandra	Caransebeș	25.000 lei
539	Parchia Caransebeș VI	Prot. Caransebeș	1.000.000 lei
540	Neghină Sever	Caransebeș	500.000 lei
541	Corniș Gavrilă	Caransebeș	500.000 lei
542	Pr. prof. Ionel Popescu	Caransebeș	500.000 lei
543	Parchia Moldova Nouă	Prot. Oravița	3.750.000 lei
544	Parchia Cărbunari	Prot. Oravița	1.000.000 lei
545	Parchia Oravița Română	Prot. Oravița	700.000 lei
546	Parchia Comorâste	Prot. Oravița	700.000 lei
547	Parchia Pescari	Prot. Oravița	600.000 lei
548	Parchia Grădinari	Prot. Oravița	600.000 lei
549	Parchia Vrani	Prot. Oravița	500.000 lei
550	Parchia Brădișorul de Jos	Prot. Oravița	400.000 lei
551	Parchia Răcăjdia	Prot. Oravița	300.000 lei
552	Parchia Pojejena	Prot. Oravița	450.000 lei
553	Parchia Mercina	Prot. Oravița	300.000 lei
554	Parchia Ciudanovița	Prot. Oravița	150.000 lei
555	Credincios anonim	Prot. Oravița	3.000.000 lei
556	Parchia Caransebeș V	Prot. Caransebeș	50.000 lei
557	Episcop Dr. Laurențiu Streza	Caransebeș	3.000.000 lei
558	Parchia Verendin	Prot. B. Herculane	250.000 lei
559	Madincea Ilie	Caransebeș	50.000 lei
560	Rosoha Mihai	Parohia Sacu	2.000.000 lei
561	Parchia Băuțarul Inferior	Prot. Caransebeș	340.000 lei
562	Urs Petra	Caransebeș	150.000 lei
563	Tocaci Mircea	Caransebeș	50.000 lei
564	Roșu Moise	Caransebeș	100.000 lei
565	Parchia Reșița Română	Prot. Reșița	700.000 lei
566	Parchia Oravița Montană	Prot. Oravița	500.000 lei
567	Parchia Peștere (donații materiale)	Prot. Caransebeș	val. 500.000 lei

(continuare în numărul următor)

Sponsori :

B.R.D. Caraș-Severin
U.C.M. S.A. Reșița
CAROMET S.A. Caransebeș
SOCOMET S.A. Oțelu Roșu
COMETCAR S.A. Caransebeș
ROCASIM S.A. Caransebeș
fam. Gașpar Matei
fam. Dumitrașcu Trandafir

Colectivul redacțional:

Președinte: – **P.S. Dr. LAURENȚIU STREZA Episcopul Caransebeșului**
Redactor resp.: – Pr. Vicar Ioan Petraș
Membri: – Prot. Dr. Vasile Petrica
– Pr. Prof. Dr. Sorin Cosma
– Pr. Prof. Drd. Ionel Popescu
– Petrică Neagu
– Adrian Popescu
Tehnoredactor: – Cristian Frențiu

Tehnoredactare computerizată și tipărire:
TIPOGRAFIA DIECEZANĂ CARANSEBEȘ
tel.: 055/229412, fax: 055/229402
e-mail: episcop@cs.ro

TAINELE INIŢIERII CREŞTINE : BOTEZUL, MIRUNGEREA ŞI EUHARISTIA

Fiinţa umană dihotomică, creată de Dumnezeu cu *trup* şi *suflet*, îşi începe *viaţa trupească* prin *naşterea* din părinţii rânduiţi de Dumnezeu, iar *viaţa duhovnicească* prin *naşterea din nou, "din apă şi din Duh"(In.3,5)*, pregătită omenirii de către Mântuitorul, prin *Tainele de iniţiere creştină, Botezul, Ungerea cu Sfântul Mir şi Sfânta Împărtăşanie.*

Sfintele Taine, în număr de şapte, instituite de Însuşi ***Mântuitorul Iisus Hristos***, sunt ***lucrările*** *sfinte* şi *sfinţitoare* ale *"Trupului Tainic al Domnului"*, ***Sfânta Sa Biserică*** *(I Cor.12,27)*, în cadrul cărora, prin anumite *forme văzute*, ca *rugăciuni* şi *acte*, ni se împărtăşeşte ***harul*** *nevăzut* al ***Duhului Sfânt***, necesar dobândirii *mântuirii* şi *vieţii celei veşnice*.

După *Nicolae Cabasila*, un comentator liturgic al veacului al XIV – lea, prin primele Sfinte Taine, numite ale iniţierii , noi *reiterăm*, în chip tainic, întreaga viaţă a Mântuitorului Hristos : *"Căci, într-adevăr, noi de aceea ne şi **botezăm**, ca să ne îngropăm şi să înviem împreună cu El, de aceea ne şi **ungem cu Sfântul Mir**, ca să ajungem părtaşi cu El prin ungerea cea împărătească a îndumnezeirii şi, în sfârşit, de aceea mâncăm hrana cea preasfinţită a **Împărtăşaniei** şi ne adăpăm din dumnezeiescul **potir** pentru ca să ne cuminecăm cu însuşi trupul şi sângele pe care Hristos le-a luat din pântecele Fecioarei" (Despre viaţa în Hristos, Trad. rom. de Pr. Prof.T. Bodogae, Bucureşti,1946, p. 26-27).*

Taina Sfântului Botez a fost instituită de Mântuitorul prin porunca:*"...mergând, învăţaţi toate neamurile, botezându-i în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh..." (Matei 28,19).*

Printr-o *rânduială pregătitoare*, cel care se botează este, mai întâi, eliberat de robia vrăjmaşului, prin *exorcisme* şi *lepădări*, renunţând la împărăţia întunericului şi aderând la împărăţia luminii, prin *unirea cu Hristos* şi *mărturisirea credinţei Bisericii*, al cărui fiu doreşte să devină.

În *rânduiala propriu-zisă a Botezului*, prin întreita afundare în apa sfinţită din cristelniţă, devenită *"pântecele Maicii Domnului"*, şi prin invocarea persoanelor *Sfintei Treimi*, primitorul *se naşte de sus, "din apă şi din Duh" (In.3,3.5), la viaţa cea nouă în Hristos, moare şi înviază împreună cu Hristos (Rom. 6,3-6), se îngroapă ca "om vechi" şi înviază ca "om nou", îmbrăcat în Hristos (Gal.3,27).* Cel botezat devine, astfel, *"fiu al lui Dumnezeu Tatăl"*, după har, nu după natură, şi *membru al Sfintei Biserici*, Trupul tainic al Domnului, al cărui cap este Hristos. Naşterea din nou aduce cu sine *ştergerea păcatului strămoşesc*, moştenit de la Adam, pentru că *"toţi au păcătuit în el" (Rom.5,12).* În cazul botezului adulţilor, acestora li *se iartă şi păcatele personale* săvârşite până în acel moment.

Botezul este *o taină absolut necesară mântuirii*, după cuvântul Mântuitorului, adresat lui Nicodim: *"De nu se va naşte **cineva** (adică **oricine**) din apă şi din Duh, nu va putea să intre în împărăţia lui Dumnezeu" (In.3,5)*, de aceea nici ***pruncii*** nu trebuie să fie lipsiţi de această condiţie a mântuirii, ei devenind *primitorii obişnuiţi* ai Botezului. Chiar şi mai mult, pentru ca un prunc să nu moară nebotezat, în caz de pericol, în lipsa unui preot, poate să-l boteze *orice credincios ortodox*, stropindu-l cu apă sfinţită sau simplă şi rostind corect şi complet formula: *"Se botează robul lui Dumnezeu N., în numele Tatălui, Amin, şi al Fiului, Amin, şi al Sfântului Duh, Amin, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin".*

(continuare în pag.4)

✝ **Dr. Laurenţiu STREZA**

Episcopul Caransebeşului

TAINELE INIŢIERII CREŞTINE : BOTEZUL, MIRUNGEREA ŞI EUHARISTIA

(urmare din pag. 3)

Botezul nu se administrează celor morţi, pentru că aceştia nu se pot naşte din nou odată ce sufletul lor s-a despărţit de trup.

Cei care şi-au lepădat credinţa (apostaţii de la Ortodoxie), dacă revin în Biserică, nu vor fi rebotezaţi, ci vor primi numai Ungerea cu Sfântul Mir, ca unii care au *"căzut din har"*.

Cel *născut din nou*, în *viaţa în Hristos* , prin *Sfântul Botez*, este *întărit* în această viaţă nouă, prin harul Sfântului Duh, împărtăşit prin ***Taina Mirungerii***, pe care o primeşte îndată după ieşirea din baia botezului. Harul Sfântului Duh a fost făgăduit de Mântuitorul Ucenicilor Săi (In.20,22) şi s-a pogorât peste ei la *Cincizecime* (Fapte 2,4). În epoca apostolică, Mirungerea se administra în două moduri: prin *punerea mâinilor* (Fapte 8,14; 19,1) şi prin *ungerea cu Sfântul Mir* (II Cor. 1,21; I In.2,20).

În cadrul Tainei, principalele organe ale simţurilor celui botezat sunt pecetluite cu *Sfântul Mir*, în semnul Sfintei cruci, primind *"Pecetea darului Duhului Sfânt"*. Harul Sfântului Duh, rămânând ca o pecete pe trupul credinciosului, va deveni lucrător în el atunci când acesta va conlucra liber cu puterea dumnezeiască. Mirungerea îl consacră pe noul botezat *"uns al Domnului"*.

Sfântul Mir este un preparat special, din untdelemn de măsline şi 48 de mirodenii, acestea simbolizând mulţimea darurilor Duhului Sfânt. El este pregătit şi sfinţit, după o rânduială anume, în Joia Patimilor, de către soborul episcopilor Bisericilor autocefale. Bisericile autonome primesc Sf. Mir de la Biserica mamă.

Se pecetluiesc cu Sfântul Mir: *fruntea*, spre luminarea minţii, pentru înţelegerea legii celei dumnezeieşti; *ochii*, pentru a vedea şi cunoaşte lucrurile lui Dumnezeu; *nările*, pentru a simţi buna mireasmă a darurilor duhovniceşti; *gura*, pentru a vesti cuvântul lui Dumnezeu, descoperit de Mântuitorul Hristos în Sfânta Sa Evanghelie; *urechile*, pentru a asculta poruncile dumnezeieşti şi a-şi spori *credinţa*, care vine *"din auzire, iar auzirea prin cuvântul lui Dumnezeu"* (Rom.10,17); *pieptul*, ca o platoşă a dreptăţii împotriva vrăjmaşului, însemnându-se *inima*, spre a arde continuu de iubire pentru Hristos; *spatele*, spre întărirea puterilor trupeşti; *mâinile şi picioarele*, pentru a săvârşi fapte bune şi a umbla în căile Domnului. Aceasta este *armura Duhului Sfânt* (cf. Efes. 6,13), pentru întărirea şi creşterea primitorului în viaţa cea nouă, în Hristos. *"Prin Mirungere*, spune Părintele Dumitru Stăniloae, *începe epifania lui Hristos în comportarea omului botezat, sau a luminii Duhului lui Hristos asupra fiinţei lui, arătându-l ca un chip activ al lui Hristos şi ca un locaş viu al Lui, întrucât îl ajută să actualizeze chipul Lui imprimat virtual în el" (Teologia Dogmatică, vol.3, p. 67).*

Pentru a deveni pe deplin mădular al Trupului tainic al Domnului, cel nou botezat şi miruit primeşte, în cadrul aceluiaşi ritual, ***Sfânta Euharistie***, împărtăşindu-se cu însuşi Trupul şi Sângele Mântuitorului nostru Iisus Hristos şi unindu-se cu El, pentru a deveni *"hristofor"*, adică *"purtător de Hristos"*.

Cele trei taine ale iniţierii creştine s-au administrat întotdeauna şi se administrează *împreună* pentru că sunt legate ontologic, ca trepte spirituale necesare intrării şi progresării în "viaţa în Hristos": *Ne naştem din nou în viaţa în Hristos, prin Botez, ne întărim în această viaţă, prin Mirungere şi ne unim cu Hristos, prin Sfânta Euharistie.*

✝ Dr. Laurenţiu STREZA

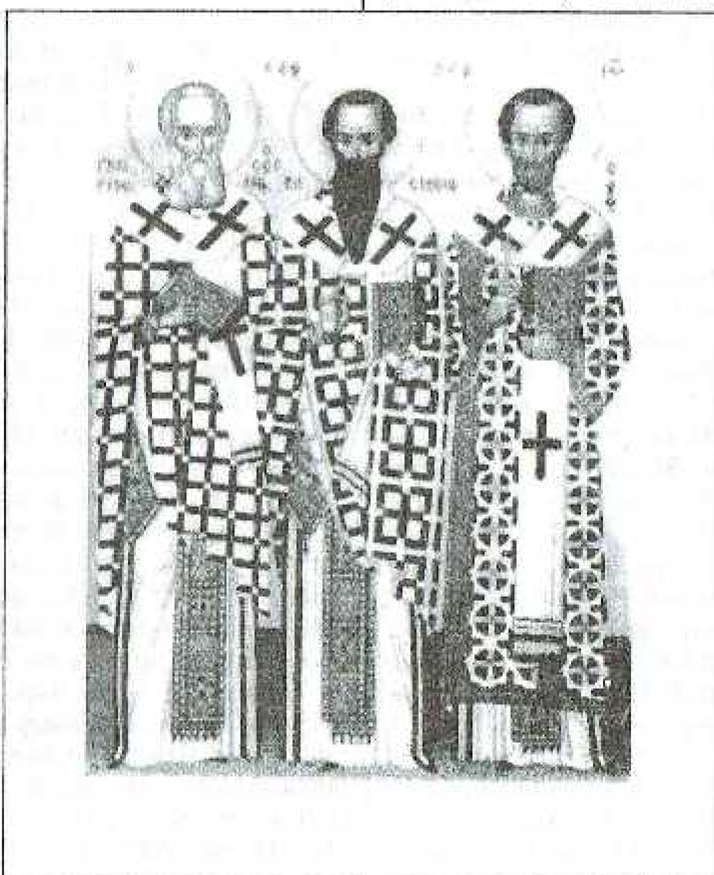
Episcopul Caransebeşului

SFINȚII TREI IERARHI

Începând cu veacul IV, creștinismul primar ieșit biruitor prin jertfa martirică din sângeroasele execuții pornite de împărații romani, intră într-o perioadă de înflorire, mai ales datorită noii orientări politice imprimată de împăratul Constantin cel Mare prin edictul de la Mediolanum din anul 313 și de împăratul Teodosie cel Mare, adevăratul creator al Imperiului roman creștin, care dă mai multe edicte în favoarea Ortodoxiei, interzicând categoric cultele păgâne.

În această etapă a istoriei creștinismului au loc sinoadele ecumenice care fixează dogmele de bază ale dreptei credințe și își desfășoară activitatea scriitori creștini, scriitori bisericești și sfinți părinți care în mod special s-au constituit ca modele de urmat și au lăsat lucrări de o inestimabilă valoare dogmatică, morală, exegetică, pastorală.

Epoca de aur sau clasică a acestui început își constituie veacul al IV-lea, când se dezvoltă la maximum toate genurile literare creștine, au loc mari lupte doctrinare, începând totodată sistemetizarea principalelor idei teologice și filozofice.

Reprezentativ pentru această perioadă sunt Sfinții Trei Ierarhi Vasile cel Mare, Grigorie de Nazianz și Ioan Gură de Aur.

Sfântul Vasile cel Mare s-a născut în anul 330 la Cezareea Capadociei (Asia Mică) într-o familie evlavioasă. Trei dintre frații săi au ajuns episcopi iar o soră s-a devotat vieții ascetice. Vasile și-a făcut studiile în școlile din Cezareea Capadociei, Constantinopol, Atena. După anul 356 a fost botezat, dedicându-se vieții monahale. Călătorește în Egipt, Palestina, Mesopotamia, pentru a cunoaște și mai mult viața mănăstirească. La reîntoarcere și-a împărțit toată averea la săraci, retrăgându-se într-o localitate de pe malul râului Iris, unde se consacră rugăciunii și studiului. În 370 este ales mitropolit al Cezareei Capadociei, păstorind într-o perioadă grea pentru biserică. Moare la 1 ianuarie 379.

Sfântul Grigorie de Nazianz s-a născut în anul 329 la Arianz în Capadocia. Din sânul familiei primește o frumoasă educație religioasă, mai ales mama sa Nona implicându-se mult în acest sens. A făcut apoi studii la Cezareea Capadociei, Cezarea Palestinei, Alexandria și Atena. S-a botezat după anul 357, dedicându-se vieții ascetice și retrăgându-se la prietenul său Vasile pe malul râului Iris. În anul 361, la insistențele tatălui său, este hirotonit preot iar în 371 a fost numit episcop de Sasima în Capadocia. Activitatea sa deplină a dus la instalarea lui ca episcop al Constantinopolului în anul 380, fiind confirmat și de sinodul II ecumenic în anul 381, al cărui președinte a fost. A murit la anul 389 sau 390.

Sfântul Ioan Gură de Aur s-a născut la anul 344 în Antiohia, mama sa Antuza având o mare influență asupra educației sale.

Cultura superioară și-a format-o cu filosoful Andragațiu și retorul Libaniu. Este hirotonit diacon în 381, preot în 386, iar în anul 397 a fost ales patriarh al Constantinopolului. Ajuns pe scaunul patriarhal a început să lupte contra abuzurilor ce stăpâneau o parte din cler și contra luxului și intrigilor de la curtea împărătească. Lucrul acesta i-a atras ura împărătesei, care prin diferite uneltiri reușește trimiterea lui în exil de mai multe ori. Moare în anul 407.

Sfinții Trei Ierarhi trăind într-o vreme cu diferite probleme doctrinare, sociale, morale, au început să se angajeze deplin în rezolvarea și lămurirea acestora. Opera lor s-a născut din confruntarea cu acei oameni care mai erau încă păgâni, sau alții care negau în special credința în Sfânta Treime, în dumnezeirea Fiului, dumnezeirea Duhului Sfânt.

Pe plan social prezența lor s-a făcut simțită alături de sclavi, orfani, bolnavi, văduve, tineri, bătrâni. Atât prin scrieri cu conținut special adresate unora din aceste categorii dar în mod deosebit Sfântul Vasile organizează o instituție specială de asistență și ajutor.

În centrul atenției lor a stat permanent omul, fără deosebire de credință, rasă sau rang social, omul cu drept la muncă și neîncetat doritor și luptător pentru pace. Învățăturile și viața lor ne sunt o pildă de urmat în căile care duc spre fericirea pământească și mântuirea cerească.

PR. PROF. PAVEL MARCU

SFÂNTUL VASILE CEL MARE

– Dascăl vrednic de urmat –

Pentru creştini omul ales, Sfântul, este o prezenţă binefăcătoare, un imbold spre desăvârşire, un ghid sigur prin hăţişurile acestei vieţi. Sfântul este posesorul unei adânci experienţe personale a lui Dumnezeu, este *„izvor de lumină, în apropierea căruia este bine şi plăcut să te afli"* (Th. Carlyle).

Cei trei mari sfinţi şi ierarhi sărbătoriţi împreună, în fiecare an, la 30 ianuarie în şcolile noastre de teologie, sunt un întreit izvor de lumină care prin exemplul vieţii şi operelor lor ne învaţă *cum să gândim, cum să trăim şi cum să simţim* creştineşte.

Vom prezenta succint câteva aspecte legate de primul dintre aceşti trei mari dascăli - *Sfântul Vasile cel Mare* (330-379). S-a născut în anul 330 în Cezareea Capadociei dintr-o familie adânc trăitoare şi de mare evlavie creştină. Dintre cei 10 fraţi, cinci se călugăresc şi trei ajung episcopi. Bunica sa, Macrina, îşi făcea ucenicia pe lângă Sf. Grigorie Taumaturgul.

Face temeinice studii în şcolile din Cezareea Capadociei şi Palestinei, Constantinopol şi Atena, unde aprofundează retorica, filosofia şi medicina. Aceste renumite şcoli ale antichităţii erau ilustrate de vestiţi profesori. Amintim doar pe retorul păgân Libaniu, dotat cu o inteligenţă sclipitoare care era *„farul intelectualităţii întregului imperiu roman din acea vreme"*. De acesta se ataşează tânărul Vasile, alături de ceilalţi doi viitori mari dascăli, prietenii săi, Grigorie de Nazianz şi Ioan Gură de Aur. Ca student, Sf. Vasile era calificat, atât de profesori cât şi de colegi, ca fiind excepţional. Sf. Grigorie spune că-i întrecea pe toţi colegii săi şi-şi egala profesorii. Însuşi Libaniu îl considera superior luişi. Este remarcabilă corespondenţa şi prietenia dintre dascăl şi ucenic (vezi I.P.S. Mitropolit Nicolae Corneanu, *Patristica Mirabilia*, Timişoara, 1987, pag. 397-413).

Vasta şi temeinica pregătire intelectuală face din Sf. Vasile unul din cei mai cultivaţi teologi şi ierarhi ai veacului său şi ai întregii epoci patristice. E familiarizat cu poezia, retorica, filosofia. Teologia sa este măreaţă atât prin originalitatea şi adâncimea ei, cât şi pentru faptul că este îmbinată cu rugăciunea şi virtutea, cu faptele milosteniei şi dragostei creştine.

A fost unul din cei mai mari pedagogi ai vremii sale. Avea mereu tendinţa autodepăşirii, străduindu-se pentru o vieţuire virtuoasă. Spunea despre virtute, că este pentru suflet ceea ce este sănătatea pentru trup. *„Orice rău este o infirmitate a sufletului, pe când virtutea este sănătate"*. *„Virtutea depinde de noi,* spunea Sf. Vasile: *făcut după chipul lui Dumnezeu, tu te poţi ridica până la demnitatea îngerilor, printr-o bună conduită"*. *„Prin virtute noi trebuie să ajungem la viaţa veşnică"*.

În scrierile sale îndeamnă credincioşii să aleagă viaţa cea bună prin obişnuirea cu deprinderile frumoase.

(continuare în pag. 23)

Pr. prof. VIOREL RÂNCU

SFÂNTUL GRIGORIE DIN NAZIANZ

(„Teologul")

– Profil istoric şi spiritual –

În Asia Mică – patria lui Homer şi a celor dintâi filosofi greci, a marilor lirici şi a lui Herodot, a lui Lucian de Samosata şi a străluciţilor filosofi neoplatonici –, în primele decenii ale sec. al IV-lea d.H.[1], se naşte, la **Arianzul Capadociei**, Sfântul Grigorie, căruia Biserica i-a acordat supranumele de „**Teologul**"[2].

Cum preabine se ştie, victoria împăratului Constantin cel Mare de la **Pons Milvius** (313) a consacrat o biruinţă şi o înfrângere, dar de undeva de sus, de unde ele par **destin** (şi nu, simplu: întâmplare), sfârşitul unei lumi punând într-un alt orizont tot ce are a mai fi după ceea ce a fost. Şi o bucurie, care nu e doar a împăratului socotit şi mărturisit de conştiinţa Bisericii ca fiind „**întocmai cu Apostolii**", ci devine bucuria întregii lumi creştine, pentru că acum, sub un „**cer nou**", lumea păgână – minţită de istorie – este pe cale de a fi înfrântă.

Chiar şi aşa însă, confruntarea cu păgânismul (pe care am putea-o numi şi confruntarea între două lumi) nu a fost deloc uşoară: pentru că lumea păgână, deşi purta unul sau altul din semnele oboselii şi ale sfârşitului, era încă mult prea mare ca să spună vorbe mici şi pentru că ea era încă în stare să umple sufletul unora de un nobil entuziasm pentru splendoarea ceremoniilor sacre de pe Acropole. Pe de altă parte, lumea creştină – mai cu seamă acum, în veacul IV – a trebuit să devină un **antagon** al multor „**eresuri pierzătoare**" (**I Pt.** 2,1), care tulburau pacea Bisericii şi ameninţau unitatea credinţei creştine, de astă dată din interior.

În această vreme, când istoria lumii se primenea din adânc, în casa lui Grigorie – bătrânul cu „linie dreaptă a vieţii", „rătăcit ca păgân mai înainte, dar mai pe urmă părtaş al lui Hristos"[3] – şi a Nonei – care „întrecea în caracter pe orice bărbat" şi teama de Dumnezeu îi era vieţii călăuză[4] – se naşte Sf. Grigorie. După cum însuşi mărturiseşte, instrucţia şi educaţia le-a primit în familie, de la fragedă vârstă, bucurându-se „de acele cărţi care Îl apără pe Dumnezeu" şi de „dialogul cu bărbaţi dintre cei mai aleşi la caracter"[5]. Dar „anii treceau şi, cu ei, se înălţa şi mintea"[6]; de aceea, în mintea şi în sufletul tânărului Grigorie se înfiripă – aşa cum firesc este – „dorinţa de ce e mai bine şi mai nobil"[7] şi, având vârsta potrivită, îşi îndreaptă paşii spre **Cezareea Capadociei**, călăuza şi dascălul artei sale oratorice[8]. Aici, el îl întâlneşte pe tânărul Vasile, de care avea să se lege printr-o prietenie pilduitoare, sporită, în perioada studiilor la Universitatea din Atena şi după aceea.

Încă din sec. al III-lea, la **Cezareea Palestinei** exista o vestită **Şcoală de Teologie**, înfiinţată de Origen.

(continuare în pag. 24)

Diac. prof. SEBASTIAN F. ARDELEAN

CUVIOSUL TEODOSIE

– începătorul vieţii de obşte –

Sfântul Teodosie a văzut lumina zilei în părţile Capadociei. Părinţii săi, binecredincioşi, l-au crescut în obiceiurile bune şi în învăţătură aleasă. Cum ajunse mare, fiind bun grăitor si iscusit cititor, Teodosie citea din sfintele cărţi în biserică, pentru auzul poporului, folosind din acestea şi pentru sine. De la o vreme, simţind un mare îndemn de sus şi arzând de dorinţa să-L slujească pe Iisus Hristos, a luat calea Ierusalimului, pe când era împărat Marcian, pe vremea celui de-al patrulea Sinod al Sfinţilor Părinţi de la Calcedon.

Mergând prin Antiohia, el a vrut să-l vadă pe sf. Simeon Stâlpnicul. Când s-a apropiat de dânsul, Simeon i-a zis pe nume şi că este om al lui Dumnezeu. Teodosie s-a mirat, de vreme ce sfântul nu-l cunoştea. A căzut apoi la picioarele lui, iar sfântul l-a îmbrăţişat cu dragoste şi i-a proorocit că va fi vrednic păstor al oilor cuvântătoare.

A pornit pe urmă pe cale şi a ajuns la Ierusalim, patriarh fiind acolo Iuvenalie. După ce s-a rugat şi s-a închinat după cuviinţă, Teodosie a căzut în grea cumpănă: pe care din cele două vieţi monahiceşti să o înceapă, pe cea singuratică sau pe cea a traiului laolaltă cu alţi monahi? Intrând în cumpăna îndoielii, şi-a ales un povăţuitor. A mers la stareţul Longhin, cel ce-şi avea chilia lângă turnul vechi al lui David şi care se bucura de bun nume monahicesc.

Teodosie s-a alipit cu tot sufletul de acest stareţ, începându-si ostenelile monahiceşti şi sfătuindu-se cu el la toată fapta bună. Mai pe urmă, s-a despărţit de povăţuitorul său, ducându-se la o altă aşezare călugărească, vieţuind acolo în mare asprime de sine si în plăcută jertfire pentru dragostea lui Dumnezeu. Dar nu stătu mult în asemenea loc , ci părându-i că încă nu destul de grea îi este viaţa întru cele înalte, a mers şi s-a sălăşluit într-o peşteră dintr-un munte.

Această mutare a lui a fost cu dumnezeiască rânduială, de vreme ce acolo avea să se ridice acea măreaţă lavră, în care să se adune pentru Hristos-Dumnezeu cete întregi de ostaşi duhovniceşti. Stând aici, Teodosie nu avea altă dorinţă decât să împlinească toate poruncile Domnului, iar sufleteştile sale puteri să le încordeze întru a iubi pe Dumnezeu din tot sufletul, din toată inima şi din tot cugetul său.

Rugăciunea lui era fără lacrimi, privegherile de noapte erau necontenite, petrecându-le în lacrimi şi în suspinări, iar postirea lui era peste fire de aspră. Treizeci de ani el n-a gustat pâine şi mânca numai rod de finic, linte sau rădăcini din pustie. La început a avut şapte ucenici, cu care a dus laolaltă viaţă pustnicească şi cu mare râvnă duhovnicească.

Teodosie le aducea totdeauna aminte de moarte, aceasta fiind învăţătură spre a nu cădea în păcat. El le-a poruncit să sape un mormânt, ca privind spre el să-şi aducă aminte de moarte. Într-o zi, stând în preajma acestui mormânt a zis ucenicilor săi că mormântul este gata, chemându-i care din ei vrea să se pogoare în el.

Unul din ucenici, Vasile, a căzut în genunchi înaintea stareţului Teodosie, cerându-i binecuvântare întru aceasta. Stareţul s-a învoit. Vasile a intrat în mormânt, iar sfântul a poruncit să i se facă pomenirile pentru morţi, la trei zile, la nouă zile şi la patruzeci de zile. Când s-au sfârşit toate acestea, fericitul Vasile a adormit, trecând la Domnul.

Trecând patruzeci de zile de la îngroparea lui, stareţul a văzut pe Vasile, în vremea slujbei, stând între fraţi şi cântând. S-a rugat atunci lui Dumnezeu să facă să fie văzut şi de ceilalţi fraţi. Unul dintre ei, Aetie, l-a văzut şi, plin de bucurie, a dat spre el să-l îmbrăţişeze. Dar cel ce s-a arătat era necuprins şi de îndată s-a făcut nevăzut. Aceasta a fost cea dintâi mărturie a bunătăţilor cuviosului Teodosie, având un ucenic ca acesta, gata de moarte, care, după moartea trupească s-a arătat viu cu sufletul.

Trecând o vreme, ucenicii sfântului s-au adunat mai mulţi în jurul lui, ajungând a fi doisprezece. Viaţa lor era grea şi lipsită. Într-o zi de praznic, nu aveau nici măcar prescurile şi vinul pentru Sfintele Taine, fiind pentru aceasta mâhniţi şi cârtitori împotriva stareţului. Dar Teodosie, având mare nădejde în Dumnezeu, a poruncit fraţilor să împodobească frumos altarul şi să fie fără grijă. Şi de îndată aceasta s-a împlinit, şi pe când apunea soarele a venit un iubitor de Dumnezeu la peşteră, cu doi catâri încărcaţi cu fel de fel de hrană, precum şi cu prescuri şi vin pentru săvârşirea dumnezeieştilor Taine. Ucenicii s-au bucurat văzând bunătatea de care se învrednicea Teodosie stareţul în faţa lui Dumnezeu. Şi hrana aceea le-a ajuns cincizeci de zile.

Darurile de care era plin Sfântul Teodosie au chemat spre el şi alte suflete doritoare de fapte bune şi de înălţare duhovnicească spre Milostivul Dumnezeu, aşa că, vreme trecând, lăcaşul din peşteră ajunse neîndestulător. Fraţii îi făcură rugăminte să lărgească mănăstirea afară din peşteră şi să facă o groapă mai mare oilor celor cuvântătoare. Sfântul a stat la mare îndoială, nevrând nici să-şi piardă liniştea cea măritoare de Dumnezeu şi nici să-i lase pe fraţi fără ajutorul său duhovnicesc. Aminte îşi aduse apoi de proorocia lui Simeon cel de pe stâlp şi iar se ruga lui Dumnezeu să-i arate ce are de făcut.

(continuare în pag.8)

Pr. Drd. OVIDIU SAVA

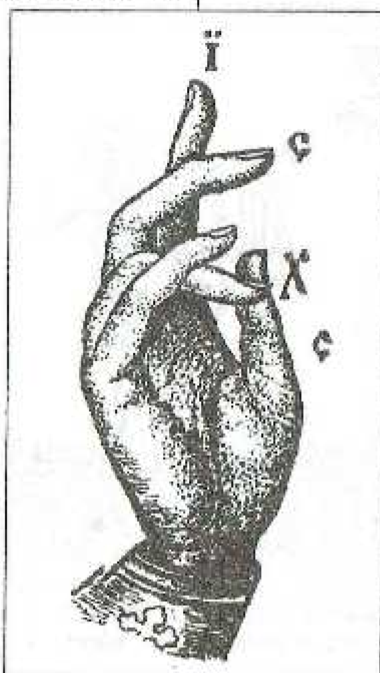
CUVIOSUL TEODOSIE

– începătorul vieții de obște –

(urmare din pag.7)

Îndemnându-se cu tărie, a hotărât să facă precum cereau frații. Pentru aceasta, a luat într-o zi o cădelniță cu tămâie și cu cărbuni stinși și a purces peste pustie, rugându-se lui Dumnezeu să-i arate unde este locul pe care avea să înalțe locașul cel nou, cerând să i se aprindă cărbunii cădelniței. Și mult loc a străbătut, până la lacul cu smoală, și întorcându-se spre peșteră, iată că în apropierea ei îndată a ieșit fum bine mirositor din cădelniță, căci se aprinseseră cărbunii. Curând după aceea, ucenicii s-au apucat de lucru. Au zidit biserica, chiliile și toate cele trebuitoare vieții monahicești de obște. Și era în lavra aceea și odihna mirenilor, săracilor, drumeților, bolnavilor și neputincioșilor.

Și tuturor prieten, rob și întru Domnul iubitor le era sfântul Teodosie. Iar toți se îndulceau, cu sufletul, de-o asemenea bună mângâiere. Așa că Dumnezeu i-a binecuvântat mănăstirea, înmulțindu-i pe nevăzute hrana, cu care sfântul sătura mii de oameni.

Odată, căzând o foamete mare peste acel ținut, s-a adunat la porțile mănăstirii mulțime mare de săraci, cerând de mâncare. Văzându-i, ucenicii s-au întristat și au spus sfântului că n-au de unde-i îndestula. Sfântul, mâniindu-se asupra lor, le-a spus să deschidă porțile și să-i lase să intre toți, ceea ce ucenicii făcură. Mulțimea a intrat, iar sfântul a poruncit ucenicilor să le aducă pâine. Ducându-se spre cămări, ucenicii erau mâhniți, știind că acolo nu se află nimic. Dar când deschiseră ușile, au găsit cămările pline până sus. Dojenindu-se în sine, ucenicii au preamărit pe Dumnezeu care coborâse bunătatea Lui asupra starețului celui sfânt.

Și tot așa s-a petrecut și la un praznic, când sfântul a îndestulat pe toți cei adunați cu pâine înmulțită de darul lui Dumnezeu. Și chiar dacă nu era învățat în înțelepciunea cea din afară și nici iscusit în cărțile grecești, Teodosie dădea tuturor o învățătură cu atâta îndestulare de cuvinte, încât nici chiar cei mai mari vorbitori nu se puteau asemăna lui, pentru că nu învăța din înțelepciunea cea omenească, ci din darul lui Dumnezeu. Și multe alte învățături dădea el fraților și mirenilor din apropierea lui și așa, pe mulți îi întorcea la calea cea dreaptă.

Pe vremea aceea era împărat Anastasie, a cărui stăpânire la început a fost ca un rai de plăcere, dar mai pe urmă s-a făcut ca o pustietate, întrucât împăratul a primit în sufletul său învățătura cea pierzătoare a ereticilor Eutihie și Sever. A purces atunci împăratul să-i gonească pe episcopii dreptcredincioși din scaunele lor, punând în locul lor pe eretici, hulind cel de-al patrulea Sinod ecumenic de la Calcedon.

Așa făcând, răul împărat a îndrăznit să se atingă și de acest stâlp nemișcat întru credință, care era cuviosul Teodosie. Iar vicleșugul împărătesc era acesta: trimise cuviosului treizeci de litre de aur, ca pentru hrana și îmbrăcămintea săracilor, având în cuget gândul ascuns de a cumpăra așa sufletul sfântului. Sfântul părinte, cunoscând vicleșugul împăratului, nu s-a lăsat atins de voia lui. Nu i-a întors îndată aurul, ca să nu-i stârnească mânia, ci l-a dat milostenie la săraci. Dar milostenia n-a sporit întru nimic, de vreme ce nu cu dreptate, ci cu viclenie era trimis aurul acela. Așa că nădejdea împăratului a fost deșartă.

Văzând aceasta, împăratul a cerut de la Teodosie mărturisirea credinței în felul lui Eutihie și Sever, la care sfântul, după ce și-a adunat poporul și l-a întărit în credința cea dreaptă, i-a răspuns pe măsură împăratului rătăcit, arătându-i că urmează dogmele cele drepte ale sfinților chiar dacă va muri, blestemându-i pe cei ce vor născoci altele. Apoi și-a arătat credința în cele patru Sinoade ecumenice și a spus că nu se va lepăda de adevărata credință. Atunci împăratul s-a rușinat și s-a mai potolit, încetând o vreme războiul împotriva celor dreptcredincioși.

Dar n-a trecut multă vreme și împăratul, nestatornic fiind, s-a întărâtat din nou, ridicându-se iar împotriva dreptei credințe. A dat, așadar, peste tot porunci care lepădau sfintele sinoade. Atunci duhovnicescul ostaș, cuviosul Teodosie, a ieșit înainte, întru hotărâtă înfruntare, deși acum era bătrân cu anii, dar tânăr fiind în duh. Văzând că cei mai mulți tac de frică și se învoiesc cu împăratul, Teodosie a intrat în sfânta biserică cea mare a Ierusalimului și, urcându-se în amvon, a blestemat cu glas mare pe cei ce nu socotesc cele patru sfinte sinoade. Poporul s-a înspăimântat ca și cum ar fi glăsuit un înger și nimeni din cei potrivnici n-a îndrăznit să zică vreun cuvânt. A pornit apoi, dimpreună cu ucenicii, prin cetăți și prin sate, prigonind eresul și întărind dreapta credință.

Aflând împăratul despre acestea, l-a pedepsit cu izgonire. Așa că sfântul a pornit în surghiun. Dar peste puțin, împăratul a murit, iar Teodosie s-a întors în locașul său, împreună cu ceilalți care au primit izgonirea pentru dreapta credință.

Pe când cuviosul Teodosie venise în biserica cea mare a Ierusalimului ca să înfrunte pe împăratul cel rătăcit, se afla în mulțime o femeie care pătimea de multă vreme de o durere de nevindecat. Venise și ea acolo și stătea întristată, aproape de ceata sfinților părinți. Unul dintre ei, numit Isidor, văzând-o astfel, s-a apropiat de ea și-a întrebat-o ce are, iar ea i-a arătat boala cu lacrimi în ochi și l-a întrebat dacă acolo nu se află cumva și cuviosul Teodosie. Isidor i l-a arătat cu degetul. Atunci ea a mers spre el și și-a desfăcut pieptul unde avea rana cea rea și s-a atins în taină de haina monahicească a cuviosului Teodosie și îndată a căpătat tămăduirea. Iar el s-a întors spre femeie și i-a pecetluit mântuirea. Și fericitul Isidor a mers și a văzut minunea, căci rana pe care i-o arătase femeia adineaori acum nu mai era nici măcar vreun semn.

(continuare în pag.9)

Pr. Drd. OVIDIU SAVA

PE URMELE MÂNTUITORULUI ÎN ȚARA SFÂNTĂ

(I)

Fericitul întru pomenire patriarhul Iustinian Marina, în mai 1975, cu ocazia sfințirii bisericii ortodoxe române din Ierusalim și a vizitării Locurilor Sfinte spunea: *„Socotim că dorința oricărui creștin evlavios este să se închine la Locurile Sfinte, să vadă cu ochii și să calce cu picioarele pământul, despre care Evanghelistul Matei zicea: **„Și a străbătut Iisus toată Galileea învățând în sinagogile lor și propovăduind Evanghelia Împărăției și tămăduind toată boala și toată neputința în popor“ (Matei 4, 23).“***

Împlinirea acestui gând, pentru mine, se realizează acum, după 30 de ani de preoție când, cu adevărat am ajuns la Locurile Sfinte, învrednicindu-mă să grăiesc cu psalmistul ***„Stăteau picioarele noastre în curțile tale Ierusalime“*** **(Ps. 121, 2)**.

Locul unde s-au petrecut cele mai de seamă evenimente din Vechiul și Noul Testament este *„Țara Sfântă“*, al cărui nume diferă în decursul istoriei, în funcție de poporul care a ocupat-o.

Astfel, a fost numită: Pământul Canaanului, Țara Amoreilor, Israel, Iuda, etc. și începând cu epoca elenistică și până în timpurile mai noi, cel mai mult s-a numit Palestina. Astăzi se numește Israel, după numele lui Iacob, căruia Dumnezeu i-a schimbat numele în Israel (bun lui Dumnezeu), de la care își iau numele israelienii.

Pe pământul Țării Sfinte trimite Dumnezeu pe Fiul Său, care aduce în lume Creștinismul, marcând și lăsând pecete neștearsă, o serie de locuri și monumente religioase legate de Mântuitorul și activitatea Sa pământească.

Centrul tuturor locurilor și monumentelor religioase este Ierusalimul, locul Jertfei supreme a Fiului lui Dumnezeu, cinstit nu numai de creștini, ci și de cei ce aparțin religiei mozaice și celei musulmane.

Ierusalimul în limba ebraică înseamnă *„orașul Păcii“*, iar arabii îl numesc *„El Quds“* care înseamnă sfânt.

Pentru creștini, Ierusalimul este locul cel mai important, deoarece aici s-a desfășurat întreaga activitate a Mântuitorului, culminând cu patimile, judecata, răstignirea, îngroparea, învierea și înălțarea Sa la cer.

La Ierusalim și în alte locuri din Țara Sfântă, mai multe Biserici din diferite țări ale lumii își au zidite monumente care impresionează prin măreția construcției și a locului legat de activitatea Mântuitorului.

Biserica Ortodoxă Română are în Ierusalim, pe str. Shivtei Israel nr. 46, una dintre cele mai frumoase biserici, pictată în frescă, care prin gingășia construcției, a picturii și a sculpturii, face să fie mult vizitată de turiști și închinători ce vin în acele locuri din întreaga lume. Alături de biserică și legat de ea, se înalță un cămin modern cu 3 nivele care poate adăposti serii de vizitatori români care merg la Locurile Sfinte.

(*continuare în pag.19*)

Prot. DIMITRIE GRAMA

CUVIOSUL TEODOSIE

– începătorul vieții de obște –

(*urmare din pag.8*)

Altădată, pe când sfântul mergea să facă rugăciuni la Vitleem, așa precum obișnuia, s-a abătut din cale și a mers să-l cerceteze pe cuviosul Marcian în locașul său; iar el primindu-l cu mare dragoste pe musafir, nu avea cu ce să-l ospăteze; nici pâine, nici grâu. Când a fost vremea mesei, Marcian a zis ucenicilor să pună înainte linte fiartă, fără nimic altceva. Teodosie înțelegând sărăcia cea mare în care se afla Marcian, a trimis pe ucenicii săi să aducă pâine de la ei. După ce ucenicii plecară, Marcian, prin cuvinte blânde și-a cerut iertare de la Teodosie pentru că nu are nici pâine, nici grâu. Atunci Teodosie, privind spre barba lui Marcian, a văzut rătăcind în ea un bob de grâu pe care luându-l încetișor cu dreapta i-a arătat că are grâu, zâmbind cu fața veselă. Fericitul Marcian a luat cu bucurie grăuntele din mâinile lui Teodosie și a poruncit să-l ducă în hambar, având încredințare că binecuvântarea sfântului va face să rodească acest bob mai mult decât holdele cele lucrate. Și-așa a fost. A doua zi după plecarea lui Teodosie, ucenicii deschizând hambarul l-au găsit plin cu grâu, că nici ușile nu se puteau deschide. Fericitul Marcian a trimis atunci veste despre aceasta lui Teodosie, care cu epistolă îmbucurată i-a răspuns că din barba lui s-a luat grâul.

Și așa, la mulți a dat sfântul un asemenea ajutor. Ca și cum ar fi fost de față, îndepărta cu puterea duhului său tot lucrul primejdios. El mai avea și vederea înainte, prin duh. Așa, cu puțină vreme înainte de a se duce la Domnul, a poruncit să se bată toaca spre a se aduna frații, după care, ei adunându-se, le-a zis, în lacrimi și suspine să se roage căci vede mânia lui Dumnezeu. După câteva zile, a venit veste că Antiohia s-a năruit pe urma unui mare cutremur de pământ, și aceasta se petrecuse chiar în clipa când sfântul spunea fraților să cadă în rugăciune.

Dăruit de Dumnezeu să fie un împrăștietor al harului său, sfântul Teodosie s-a apropiat de sfârșitul vieții cu pace și cu ascultare, deși cel din urmă an a fost plin de dureri și de zăceri la pat. Dar gura lui neîncetat spunea rugăciuni, încât, chiar dormind, buzele i se mișcau, șoptind psalmii și rugăciunile cele de obicei. Și necontenit învăța pe frați spre cele bune.

Cu trei zile înainte de sfârșit, a chemat trei episcopi iubiți de el, și arătându-le că pornește spre Domnul, le-a dat sărutarea din urmă. A treia zi, în pace și-a dat duhul. Aceasta a cinstit-o Dumnezeu cu vindecarea unui îndrăcit pe nume Ștefan, care s-a atins de patul lui. Aflându-se de moartea lui, s-au adunat mult popor și monahi din mănăstiri, în frunte cu Petru, arhiepiscopul Ierusalimului și cu episcopii săi, și au îngropat cu cinste sfântul trup al părintelui Teodosie, în peștera în care viețuise la început.

Și așa s-a săvârșit întru cele pământești Sfântul Teodosie, având 105 ani, la 11 ianuarie 529, cel care, prin osârdia și credința lui, a statornicit mai înainte de alții viața cea de obște în sfintele mănăstiri ale lui Iisus Hristos.

Pr. Drd. Ovidiu Sava

VIZITA PREA SFINŢITULUI DR. LAURENŢIU STREZA ÎN ITALIA

Între 18-25 ianuarie 1999 Bisericile creştine din întreaga lume au celebrat *„Săptămâna de rugăciune pentru unitatea creştinilor"*, împlinind astfel o dorinţă a Mântuitorului Iisus Hristos *„ca toţi să fie una"* (*In. 17, 21*). În acest context, la invitaţia Comisiei pentru probleme ecumenice a Episcopiilor Romano-Catolice din Pesaro, Fano şi Urbino (Italia) precum şi a episcopilor din aceste episcopii, Prea Sfinţitul Părinte Dr. Laurenţiu Streza, Episcopul Caransebeşului a făcut o vizită ecumenică între 20-27 ianuarie 1999. Prea Sfinţia Sa a fost însoţit de părintele Visarion Joantă, secretarul Centrului Eparhial.

Miercuri, 20 ianuarie:

Plecarea spre Italia s-a făcut în ziua de 20 ianuarie de pe Aeroportul Internaţional Timişoara cu un avion Boieng 734 al Companiei Tarom, pe ruta Timişoara-Verona. Datorită ceţei dense care era în zona aeroportului, aterizarea avionului s-a făcut pe aeroportul din Bergamo. De aici, cu un autocar, toţi pasagerii au fost transportaţi la aeroportul Villafranca din Verona.

Aici Prea Sfinţitul a fost aşteptat de Părintele Giorgio Paolini, responsabil cu probleme ecumenice al Episcopiei de Pesaro. De la Verona s-a plecat, cu o maşină, spre Pesaro, unde a fost aşteptat de Prea Sfinţitul Angelo Bagnasco, Episcop de Pesaro, dimpreună cu alţi preoţi din eparhia sa. S-a luat cina împreună, în cadrul căreia, au continuat discuţiile privitoare la călătorie şi angajarea ecumenică ce se va desfăşura în zilele următoare.

Joi, 21 ianuarie:

Însoţiţi de părintele Giorgio Paolini s-au vizitat câteva dintre aşezămintele monahale şi social-caritative ale Episcopiei de Pesaro. Dimineaţa s-a vizitat mănăstirea de maici *„Servitoarele lui Dumnezeu"* aflată pe o frumoasă colină de lângă Pesaro. Este o mănăstire de clauzură, a cărei harismă sau dar este rugăciunea şi contemplaţia. Aici a avut loc o convorbire duhovnicească a Prea Sfinţitului Laurenţiu cu comunitatea maicilor. S-a vorbit despre rolul monahismului în Biserica Ortodoxă. Maicile au pus mai multe întrebări. S-a constatat apropierea dintre tradiţiile monahale ale celor două Biserici. La sfârşit, Prea Sfinţitul le-a îndemnat pe maici ca să însoţească angajarea ecumenică din aceste zile cu rugăciunea lor.

Următorul popas s-a făcut la Institutul de *„Misionari Comboniani"* al Episcopiei, unde avea loc o întâlnire a Prea Sfinţitului Angelo Bognasco cu preoţii şi misionarii din Eparhia sa. La masa de prânz, Prea Sfinţitul Laurenţiu a vorbit celor prezenţi despre scopul venirii sale în Italia şi a răspuns întrebărilor puse de preoţi.

După masă s-a vizitat catedrala episcopală *„Înălţarea la cer a Maicii Domnului"* din Pesaro. În urma săpăturilor arheologice din ultimii ani s-au descoperit două rânduri de pardoseli în mozaic bizantin din sec. IV şi VI, cuprinzând simboluri creştine specifice epocii bizantine. Aceste pardoseli în mozaic atestă existenta unor biserici bizantine, mărturie a legăturilor dintre Occident şi Orient. S-a descoperit de asemenea un baptisteriu octogonal din perioada bizantină, ceea ce confirmă săvârşirea tainei Sf. Botez prin cufundare. Arhitectura actuală a catedralei este o combinaţie între stilul bizantin şi cel roman (Cupolă sprijinită pe pilaştri şi cu padantivi pe care sunt pictate simbolurile celor 4 evanghelişti).

Următorul popas s-a făcut la mănăstirea *„Slujitorii Maicii Domnului"* din Pesaro unde se găseşte Sanctuarul *„Madona delle Grazie"*. Stareţul mănăstirii a dat explicaţii în legătură cu istoria mănăstirii, precum şi asupra vieţii spirituale. În biserică se păstrează părţi din picturile vechi (sec. XII şi XIV). Mănăstirea este un loc de pelerinaj pentru credincioşi. Aici s-a trăit un moment deosebit. Când Prea Sfinţitul a trecut ca să se închine la icoana Maicii Domnului, o credincioasă care se ruga pentru soţul care era grav bolnav de mai multe luni de zile a cerut Prea Sfinţitului ca să facă o rugăciune pentru soţul ei. Prea Sfinţitul a răspuns acestei cereri, îngenunchind şi făcând o rugăciune pentru acel bolnav.

Clipe de bucurii ecumenice: P.S. Dr. Laurenţiu STREZA, Excelenţa sa, Angelo BAGNASCO, episcop rom.-cat. de Pesaro şi Excelenţa sa, David FAMBOROUGH, episcop anglican de Sant Albans

Vineri 22.01.1999

Dimineaţa s-a făcut o vizită protocolară la Prefectura de Fano unde P.S. Laurenţiu s-a întreţinut cu prefectul Francesco Paolo Dibari. S-a discutat despre relaţiile dintre Biserică şi Stat precum şi despre aportul pe care cele două instituţii l-ar putea avea la apropierea dintre popoare şi creştini. S-a discutat despre posibilitatea înfiinţării unor înfrăţiri între diferite oraşe din jud. Caraş-Severin şi oraşe din provincia de Fano. S-a făcut un schimb de daruri, după care s-a vizitat palatul prefecturii, construit în sec. XIV. În continuare s-a vizitat Sinagoga evreiască şi casa memorială *„Rosini"*.

Împreună cu toată delegaţia ecumenică s-a mers la parohia din Montefelcino unde parohul a oferit o masă de prânz. S-a vizitat apoi Biserica şi colecţia de prezepi (scene care redau Naşterea Mântuitorului Iisus Hristos).

Seara, la ora 21 s-a săvârşit *„Rugăciunea ecumenică pentru unitatea creştină"*. Slujba a fost prezidată de: P.S. Angelo Bagnasco, episcop romano-catolic de Pesaro; P.S. Laurenţiu Streza, episcopul Caransebeşului şi P.S. David Famborough, episcop anglican de St. Albans.

(continuare în pag.11)

Protos. Visarion JOANTĂ

(urmare din pag.10)

VIZITA PREA SFINȚITULUI DR. LAURENȚIU STREZA ÎN ITALIA

S-a făcut mai întâi o procesiune cu lumânări aprinse de la fostul Seminar Teologic din Pesaro până la catedrala episcopală. În momentul intrării în biserică, mulțimea de credincioși a început să aplaude. În cadrul rugăciunii ecumenice fiecare dintre cei trei reprezentanți au vorbit despre însemnătatea evenimentului.

Sâmbătă 23. 01. 1999

Dimineața a avut loc o întâlnire cu primarul orașului Fano, Francesco de Matias. S-a discutat despre importanța înfrățirilor dintre orașe și localități din Italia cu orașe și localități din România. Primarul a explicat că actualul sediu al primăriei se găsește în clădirea unei foste mănăstiri franciscane.

Un alt popas l-a constituit vizita la Teatrul din Fano, monument istoric din secolul al XVIII-lea, renovat în forma sa inițială.

Împreună cu tot grupul ecumenic s-a mers la oficiul parohial al părintelui Vincenzo Solazi unde s-a purtat o discuție liberă despre modul cum s-ar putea continua activitatea ecumenică la nivel de parohii și credincioși. După discuție s-a luat prânzul la *„Casa din Nazaret"* (un așezământ umanitar dependent de parohie).

La ora 18 a avut loc *„Rugăciunea ecumenică pentru unitatea creștină"* în cadrul Episcopiei de Fano. S-a făcut mai întâi o procesiune (episcopi, preoți, credincioși) de la biserica-catedrală la o mănăstire capucină. În cadrul acestei ceremonii au luat cuvântul reprezentanții tuturor confesiunilor creștine (ortodoxă, catolică, anglicană). Prea Sfințitul Părinte Laurențiu a vorbit despre importanța ecumenismului la nivel de credincioși și parohii, care poate contribui la facilitarea ecumenismului la nivel de teologi. De asemenea, a vorbit despre Jertfa de pe Cruce a Mântuitorului Iisus Hristos pentru toți oamenii, din toate timpurile. La sfârșitul ceremoniei P.S. Vittorio Tomassatti a mulțumit tuturor celor prezenți, rugând pe Dumnezeu să binecuvinteze eforturile fiecăruia pentru realizarea dorinței Mântuitorului *„ca toți să fie una"*.

P.S. Dr. Laurențiu STREZA, alături de Dl. primar de Pesaro, Oriano GIOVANNELLI și delegația ecumenică.

Duminică 24.01.1999

La ora 10 Prea Sfințitul a fost așteptat de Arhiepiscopul de Ancona, Franco Fegtorazzi, la o biserică unde celebra Sf. Liturghie. Prea Sfințitul Laurențiu a fost invitat să binecuvinteze credincioșii prezenți în biserică.

La ora 11 s-a săvârșit Sf. Liturghie la locașul comunității ortodoxe române din Ancona, păstorită de părintele Ioan Tobă. Au fost prezenți aproape 60 de credincioși. În cuvântul de învățătură, Prea Sfințitul a făcut o exegeză a Evangheliei Duminicii (Zaheu Vameșul), insistând asupra importanței și semnificației întâlnirii omului cu Dumnezeu. Consiliul parohial a oferit un prânz la un restaurant chinez, aflat în apropierea bisericii.

La ora 16 s-a celebrat slujba ecumenică într-o biserică din Urbino. Au participat toți invitații altor Biserici. Prea Sfințitul Donato Bianchi, episcopul de Urbino, a vorbit despre semnificația *„Rugăciunii pentru unitatea creștină"*. Au luat apoi cuvântul reprezentanții tuturor Bisericilor prezente. Prea Sfințitul Laurențiu a vorbit despre unitatea Bisericii și durerea despărțirii în ceea ce privește mărturisirea unei singure credințe.

Luni 25.01.1999

Însoțit de părintele Giorgio Paolini, responsabil cu probleme ecumenice în cadrul Episcopiei de Pesaro, s-a făcut o vizită la *Sanctuarul de la Loretto*. Conform tradiției, în secolul al XII-lea, cruciații ar fi adus pe mare casa din Nazaret unde a locuit Maica Domnului. Așa a devenit loc de pelerinaj pentru credincioși.

După masă a avut loc o întâlnire cu primarul orașului Pesaro, Oriano Giovanelli, cu întreaga delegație ecumenică. Cu acest prilej s-a vorbit despre pregătirile care se fac în Biserici și în lumea laică pentru intrarea în mileniul al III-lea. S-a exprimat din partea tuturor opinia că astfel de întruniri la nivel de credincioși, preoți și episcopi nu poate fi decât benefică atât pentru Biserică cât și pentru societate.

Marți 26.01.1999

S-a făcut o vizită la mănăstirea *San Silvestro*, în apropiere de Fabriano. În 1992 Prea Sfinția Sa, pe când era profesor la Facultatea de Teologie din Sibiu, a făcut o vizită în această mănăstire. Bucuria reîntâlnirii cu o parte dintre viețuitorii mănăstirii a fost deosebită. Starețul mănăstirii ne-a prezentat istoria acestui lăcaș de spiritualitate monahală. Aici am întâlnit și 4 tineri români, trimiși de Episcopia Romano-Catolică de Iași pentru a studia limba italiană. S-a luat masa de prânz împreună cu obștea mănăstirii. După aceea a avut loc o discuție despre viața monahală în Biserica Ortodoxă Română precum și asupra ecumenismului.

Seara, la *„Casa Damiani"* s-a luat cina împreună cu episcopul de Pesaro, Angello Bagnasco, precum și alți preoți din episcopie. S-a făcut o reevaluare a activității ecumenice din cadrul *„Săptămânii de rugăciune pentru unitatea creștină"*. Pentru viitor s-a propus înfrățirea la nivel de parohii, mănăstiri și seminarii teologice pentru a se cunoaște mai bine, pentru întemeierea de prietenii, pentru apropierea credincioșilor, elevilor care se pregătesc pentru preoție, preoților și chiar episcopilor. Prea Sfințitul a adresat o invitație episcopului de Pesaro de a vizita Episcopia Caransebeșului. Invitația a fost acceptată cu plăcere.

Miercuri 27.01.1999

Dimineața s-a plecat spre Padova unde a avut loc o întâlnire cu Arhiepiscopul de Padova, Antonio Mattiazzo. Între Episcopia de Padova și Patriarhia Română s-a stabilit de mai mulți ani o legătură de prietenie.

(continuare în pag.12)

Protos. Visarion JOANTĂ

(urmare din pag.11)

VIZITA PREA SFINȚITULUI DR. LAURENȚIU STREZA ÎN ITALIA

Episcopia a oferit Patriarhiei mai multe burse de studiu unor preoți, călugări și studenți teologi pentru a studia la Institutul de Pastorală și la Institutul de Liturgică. În discuția purtată s-a scos în evidență importanța schimbului reciproc de burse de studiu pentru cunoașterea și apropierea dintre Bisericile noastre.

Următorul popas s-a făcut la Colegiul Universitar *„Don Nicola Mazza"* din Padova unde sunt cazați preoți, monahi și teologi români care studiază la Padova. Direcțiunea colegiului a oferit o masă de prânz la care au fost prezenți toți bursierii români precum și o parte din cadrele de conducere ale colegiului.

La ora16 am sosit la Aeroportul din Verona. După luările de rămas bun și mulțumirile reciproce, după verificarea formalităților de călătorie, la ora 17,45 s-a luat avionul spre Timișoara.

Semne ale dragostei creștine: daruri românești pentru distinsele gazde.

Vizita Prea Sfințitului Părinte Dr. Laurențiu Streza în Italia a constituit un prilej de cunoaștere și aprofundare a problemelor teologice legate de activitatea ecumenică. Întâlnirile și discuțiile avute, la toate nivelurile, a scos în evidență faptul că multe lucruri sunt comune, că ceea ce ne desparte pe unii de alții (în special față de Biserica Romano-Catolică) sunt lucruri care nu privesc fondul credinței, ci forma. Dialogul teologic dintre cele două Biserici surori a făcut progrese însemnate. Din partea tuturor s-a exprimat dorința ca dialogul ecumenic la nivel de credincioși, parohie, preoți și episcopi să continue în duhul dragostei și al fraternității creștine, pentru a împlini dorința Mântuitorului Iisus Hristos *„Ca toți să fie una...ca lumea să creadă că Tu M-ai trimis"* (*Ioan 17, 21*).

Protos. Visarion JOANTĂ

SFINȚII - puterea unui neam de a se înveșnici

Lumea creată de Dumnezeu a fost o lume plină de bucurie și iubire. Aceste două însușiri mari și daruri cerești au izvorât continuu acolo unde se găseau oamenii lui Dumnezeu, oamenii bineplăcuți Lui, binecuvântați de El, într-un cuvânt: sfinții. Sfinții, pătrunși de Duhul Sfânt au dăruit bucurie și iubire păsărilor, animalelor, oamenilor și întregii regiuni unde ei s-au nevoit. Oamenii prinși de grijile vieții erau mișcați de aceste icoane dumnezeiești, de aceste ființe în care focul divin s-a sălășluit, arzându-i fără mistuire. În jurul lor creștinii își găseau mângâierea, vindecarea, pacea, bucuria, iubirea și mai ales calea spre veșnicie, calea spre Dumnezeul - iubire. Nu odată, prin ei, bețivul a ajuns a bea din Paharul mântuirii, iubitorul de argint să disprețuiască bogăția trecătoare, desfrânatul să contemple frumusețea cea preafrumoasă a chipului lui Dumnezeu, mândrul să se smerească la picioarele sfântului și la Crucea lui Hristos și să plângă neîncetat. Toate acestea se petreceau pentru că ei, sfinții, trăiau înlăuntrul lor Împărăția lui Dumnezeu Care le-a descoperit Slava Sa. Prezența lui Dumnezeu în viața lor le-a mișcat întreaga ființă, devenind milostivi, iubitori precum este El Însuși.

Spune Sf. Isaac Sirul: *„Și ce este inima milostivă – este arderea inimii pentru întreaga zidire, pentru oameni și păsări, animale și demoni și pentru orice altă făptură la a căror aducere aminte și contemplare, ochii varsă lacrimi. Pentru multa și puternica milostivire care cuprinde inima și îndelunga răbdare inima se micșorează și nu mai poate să îndure, să audă sau să vadă vreo vătămare sau vreo durere oricât de mică ivindu-se în lume. Pentru aceasta ea înalță în toată clipa, cu lacrimi rugăciune chiar și pentru făpturile necuvântătoare și pentru vrăjmașii adevărului și pentru cei ce-l vatămă pe el, ca acestea să înceteze și să li se ierte lor, de asemenea și pentru firea târâtoarelor, din multa milă care se pornește în inima lui (*a sfântului, ***n.n.****) fără de măsură, după asemănarea lui Dumnezeu"* (*Filocalia*, vol. X, Sibiu, 1948, p. 213-214). Iată ce reflectă viața sfântului! Iată ce transmite Dumnezeu prin sfinții Săi! Iată ce este asemănarea cu Dumnezeu! Iată ce este sfântul și sfințenia lui! Un om care prin harul lui Dumnezeu este o ființă ieșită din comun, dar care, în același timp, în pășirea lui spre veșnicie trage cu el întreaga făptură, nesuportând viciul, păcatul, ci doar armonia dintre ființe.

Ne spune Sf. Siluan Athonitul că pentru *„cel ce se roagă neîncetat lumea devine o Biserică"*. Sfântul este acest rugător neîncetat care pe cele risipite le adună, pe cele certate le împacă, pe cei în lipsă îi ajută, adică îi învață pe oameni să trăiască precum se trăiește în cer.

În lumea contemporană, un artist, un sportiv, un cântăreț este în stare să strângă în jurul său o mulțime de oameni care să-l cinstească asemenea unui zeu.

(continuare în pag.17)

Diac. Ion PETRICĂ

PREDAREA RELIGIEI ÎN ȘCOALĂ CU RÂVNĂ, ÎNFLĂCĂRARE ȘI SMERENIE

Sf. Ioan Gură de Aur spunea: *„orice început de drum este greu și este mult mai bine să mergi pe o cărare bătătorită, decât pe un drum nou deschis, pe o arătură proaspătă"*. Odată cu introducerea orei de religie în școală s-a deschis un nou drum, o cărare nebătătorită, pe care, desigur, la început am pășit mai anevoios.

Era necesară deschiderea lui deoarece adevărata cultură s-a dezvoltat în sânul Bisericii, de unde îi vine și numele de la cult. Primele școli au apărut în sânul Bisericii, iar învățământul se făcea adesea chiar în tinda mânăstirilor, în miros de tămâie, în atmosferă de duh bisericesc, duhul de strană veche din Biserica noastră strămoșească, străjuită de icoane și cruci.

Cartea după care se preda era cartea de slujbă, care, începând cu sec. XV-XVI se traduce în limbă românească. În acest scop au slujit îndeosebi traducerile diaconului Coresi, *„Cazania"* mitropolitului Varlaam, *„Viețile sfinților"* a mitropolitului Dosoftei, iar mitropolitul Antim Ivireanu, în prefața *„Octoihului"* său spunea: *„pentru ca să poată ceata bisericească și copiii care se nevoiesc la învățătura Sfintei Scripturi să o cunoască prea lesne"*.

Copiii, prin curățenia lor sufletească, reprezintă terenul propice pentru educație. Un sfânt părinte spunea: *„cultura fără credință nu-l poate urca pe om către cer"*. Trăirile religioase din timpul copilăriei pot deveni hotărâtoare pentru întreaga lor viață.

„Lăsați copiii și nu-i opriți să vină la Mine" (Mt. 19,14) a spus Mântuitorul. Să nu-i oprim, ci să ne străduim mai mult ca învățătura biblică prezentată cu pricepere și răbdare să intre cu vremea în însăși ființa elevului, să-l lumineze, să-și poată atinge scopul de a fi *„învățământ pentru viață"*.

Religia este învățătura învățăturilor, este materia care trebuie să atingă partea cea mai sensibilă a omului și anume sufletul. Deși pentru unii pare o materie neînsemnată și ușoară, este o materie deosebit de grea, la care nu există mijloace de constrângere. Putem să-i sensibilizăm pe ascultătorii noștri doar prin trăirea noastră sufletească, atunci când le vorbim despre Dumnezeu.

Educatorul care nu reușește să poată mișca sufletele copiilor, să-i impresioneze până la lacrimi atunci când prezintă *„Drumul Crucii"*, înseamnă că n-a trăit niciodată lecțiile de religie și nici nu va reuși să-i facă pe alții să le trăiască. Trebuie, așadar, să trezim ochii inimii, ca ei să vadă și să rămână pururea deschiși în noi.

Expunerea simțită, transpunerea sufletească a propunătorului, descrierile limpezi ale scenelor religioase, variația tonului, o lacrimă sinceră care ar cădea din ochii celui care împărtășește altora simțămintele religioase, ar fi de ajuns pentru a trezi lumina chiar și în cele mai reci temperamente.

La ora de religie darul povestirii este cel mai bun prilej de a-i convinge pe elevi că ceea ce li se predă este folositor. Întreaga lor ființă trebuie captivată de talentul de povestitor al dascălului în expunerea materialului religios. Ei vor simți atunci că trăiesc momente solemne de venerație și respect față de Atotputernicul Dumnezeu. De aceea este bine ca *„totul să plece de la inimă și să meargă la inimă"*.

Și, fiindcă *„credința vine din auzire, iar auzirea prin cuvântul lui Hristos"* (Rom. 10,17), copiilor trebuie să le vorbești mult despre Mântuitorul și despre faptele Lui minunate în legătură cu mântuirea noastră. Ora nu trebuie să fie supraîncărcată, căci atunci ne obosește și la fel de adânc îi va obosi pe ascultătorii noștri. Să nu-i supraîncărcăm pe copii cu prea multe cunoștințe, fiindcă ei nu sunt capabili să le aprofundeze și atunci rămân superficiali. Cheia succesului este măiestria pedagogică a dascălului, făcând ca ora următoare să fie așteptată de copii ca un eveniment, ca o sărbătoare.

Este adevărat că activitatea învățătorească nu este deloc ușoară, însă, în fața tuturor greutăților trebuie să stea dragostea. Deci, cât mai multă dragoste pentru catedra noastră și pentru copiii noștri căci *„Dumnezeu este iubire și cel ce rămâne în iubire rămâne în Dumnezeu și Dumnezeu rămâne în el"* (I In. 4,16).

Părintele Dumitru Stăniloae spunea *„suntem un popor deosebit de înzestrat căruia îi lipsesc dascălii"*.

Catedra înseamnă jertfă, o jertfă minut cu minut în fața clasei, iar un pedagog a cărui inimă nu arde ca o lumânare și nu e pătruns de jertfa pe care trebuie să o facă, acela nu poate fi numit pedagog. Transformarea oamenilor în creștini începe din interior, prin convingere, prin exemplu, dar mai ales prin iubire.

Copilul este asemenea unui pom pe care îl sădești cu multă dragoste, dar pentru ca vântul să nu-l bată din toate părțile și să-l frângă are nevoie de un educator. Acesta, la început, trebuie să-i spună numai lucruri bune și frumoase despre ceea ce a făcut Mântuitorul pe pământ și abia mai apoi să adâncească brazda plugului și să aprofundeze partea spirituală.

Pedagogul creștin este acela care trebuie să fie foarte atent asupra vieții sale, căci cel mai sever critic este copilul. Nimic nu acționează cu atâta voiciune în sufletul lui ca spiritul de observație. El observă cele mai mici amănunte: cum își face apariția dascălul în clasă, cum este îmbrăcat, ce dispoziție sufletească are, ce gesturi face deodată cu expunerea lecției etc. Prin graiul acestui sfat de pitici se dărâmă grabnic autoritatea aceluia dintre învățători care nu dovedește o atitudine corespunzătoare. Așadar, impresia pe care vrem să o lăsăm elevilor noștri trebuie să ne-o formăm mai întâi față de chemarea noastră, care este o chemare mai mare decât toate chemările, având mereu în față idealul Dascălului Celui *„pe care nimeni nu L-a vădit de păcat"*.

Să avem mereu înaintea noastră modelul Mântuitorului, căci sufletul copilului este asemenea unui boboc de floare care așteaptă doar o rază de lumină dumnezeiască pentru a se deschide și a deveni o floare binemirositoare.

Să încercăm, dragi educatori, să săpăm adânc rădăcini duhovnicești, adunând frunzele smereniei, culegând florile răbdării, strângând sământa blândeții și ramurile desei rugăciuni presărate cu virtutea dragostei, căci în școală noi plămădim un aluat care va trebui *„să dospească toată frământătura"* astfel încât acești tineri să devină cetățenii de mâine ai neamului nostru.

Revin iarăși la cuvintele Sf. Ioan Gură de Aur: *„nu există artă mai frumoasă decât arta educației. Pictorul și sculptorul fac doar figuri fără de viață, dar educatorul crează un chip viu, uitându-se la el se bucură și oamenii, se bucură și Dumnezeu"*.

Un astfel de chip trebuie să modelăm în școală pentru ca acești copii să fie *„sarea pământului"* și *„lumina lumii"* care, prin faptele lor bune și frumoase, să arate tuturora adevăratul sens al vieții creștine.

(continuare în pag.18)

Prof. Ana BĂCILĂ
Liceul Teoretic Bozovici

„Şi... aici, îngerul meu cel disperat mi s-a aşezat în faţă, hotărât, şi-a acoperit ochii la această teribilă blasfemie şi a poruncit: „Scrie atunci, dacă aşa vrei, cum îţi dictez, scrie ce are de spus şi cealaltă parte, cea a lui Iisus, neruşinării tale, banalităţii şi hulei, nu te mai codi, altfel îmi voi scoate din mâna ta pentru totdeauna aripa; deci scrie cu litere mari: *„Iartă-mă, Doamne, că nu ştiu să judec. Numai acesta este adevărul, Doamne – că eu vorbesc ca una care nu a fost atârnată pe cruce, pentru că răstignirile mele cele trecător-întâmplătoare nu au de-a face cu adevărata crucificare, tot aşa cum miile de focuri mocnite, ale mele, nu sunt rug, iar desfăşurarea măruntă a timpului nu dă veşnicia... Doar acesta e adevărul, Doamne –, că eu despre durerea unui popor, despre măcelărirea şi risipirea lui nu ştiu nimic –, că nu ştiu nimic despre Dragostea Ta pentru oameni...“*

(LIUBIŢA RAICHICI – *„Ştiinţa despre iluzii“*)

PURTĂTORUL DE CUVÂNT AL CRUCII

Abia ridicându-mă de sub piatra
cea caldă şi moale a cuvântului
în care m-am fost îngropat
de bună voie.

Oare nu cumva în somnul
necredinţei mele s-au plămădit
crucea şi cuiele ruginind de atâta
rouă a răutăţii ?

Poate chiar eu să fi străpuns
fără să ştiu cu suliţa ceea ce-i
de nestrăpuns.
Poate eu să fi pus
pentru gustul păcatului
pe care-l port atoate răspuns
sare pe seva în suferinţa
din aceeaşi orbită goală.

Mă uit cu ea la ochii mei
prea mulţi şi prea muţi
cum cresc a mirare pe cruce
şi trag cu coada ochiului
mai mult spre Baraba.

El ştie, înţelege şi tace.
Toţi ştim astăzi ce strigau
florile pe care mulţimea
le transformase în bolovani
care înfloreau în mâinile mulţimii.
Parcă am cunoaşte limba vântului
înfiorând spinii.

Dar crucea, pe ea cine-o întreabă
dacă mai vrea iar şi iar să ne ştie
bătând cu inima cuie de argint
în palma însângerată a Cuvântului
Cel răsărit spre răstignire ?

În surda revoltă a lemnului
crucea ne priveşte şi tace.
Vă spun asta eu, purtătorul
ei de cuvânt abia
ridicat din mormânt.
Purtătorul unui cuvânt răsărit
spre a fi mereu răstignit.

NICOLAE SÂRBU

Firea biruită

Prea Onoratului părinte
protopop Vasile Petrica

Te naşti cu setea de cuvânt pe limbă
şi-mbătrâneşti încet rostind cuvinte,
cauţi adevărul care nu se schimbă
şi focul sacru-al minţii ce nu minte.

Te caut smerit precum un veşnic mire
după căderea-n pulbere şi rouă,
şi mântuit, acum, de nefireasca-mi fire
mă rog, părinte, dă-mi o fire nouă.

OCTAVIAN DOCLIN

1. „Iar istoria acestei coborâri a lui Dumnezeu între oameni începe cu îngerul și cu Fecioara, cu curățenia cerească și cu curățenia pământească. Când o inimă necurată vorbește cu o inimă necurată atunci e război; când o inimă necurată vorbește cu o inimă curată și atunci e război. Dar atunci când o inimă curată vorbește cu o inimă curată atunci este bucurie, pace și minune."
2. „Ce caută Domnul de la noi fraților? Caută ca sufletele noastre totdeauna să fie orientate spre bine așa cum altarele noastre sunt totdeauna orientate spre răsărit."
3. „Nu-L are pe Hristos acela care Îl are doar pe limbă. Nici acela nu-L are pe Hristos care Îl are doar pe hârtie. Nici acela care Îl are doar pe perete. Nici acela care Îl are doar în muzeul trecutului. Cu adevărat Îl are doar acela care Îl are în inimă. Căci Hristos este iubire, iar tronul iubirii este inima."

Episcopul NICOLAE VELIMIROVICI

***

ninge blând
mâini de alabastru lucrează neobosite alba împărtășanie
cu vioara sub braț cu gulerul ridicat
sufletul zilei urcă strada
pășind agale sub blânda ninsoare

fior sfânt spală zidurile de bâlbâiala noroaielor
cu brațele fierbinți iarna întinde fructele ei minunate

o! suflet neâncăpător
suflet arzând în zăpadă ca o candelă
scutură putreziciunea și cazi în genunchi
proaspăt trunchi și gol cu ramuri puternice
cuțite de ger să te scrijelească să te împodobească
vântul să te aline
mâini de alabastru să te modeleze
vioară
cântând în blânda ninsoare

VASILE MITU

Ziua a VI-a

atâția pași și iată: nici un drum!
din loc în loc masca mânjită de sânge
de pe obrazul zeului mort
din neputința de a plânge!
curgem despărțiți de durere
ca două vaste râuri paralele
și ne uităm cum se-nfiripă sub ploape
cântecul pe care Dumnezeu
l-a îngropat la naștere-n noi
după ce-a despărțit
uscatul de ape...

IACOB ROMAN

Rugă

Și iartă-mă, DOAMNE,
dacă am adulmecat
profeții îndepărtate,
în amara statuie.
Și de vedere prin scrum
nu mă întreba.
Întoarce sarea sacrificiul
spre alte
înțelesuri.
Îngeri în sânge așteaptă
albele creste,
Lepădarea de cuvinte...

MARIA BOLOGA

Porțile

Porțile caselor ne sunt deschise –
le-am împodobit cu spice de grâu,
cu frunze de ferigă
și cu poteci;

Urcând ori coborând, la porțile noastre,
de e ploaie,
de e vânt,
nu te miri de ce, la Fântâna cu Leacu',
ne umplem ulcioarele:
jumătate iubire, jumătate cuvânt?!

La porțile noastre poți izvodi
de ce florile sânzienelor
sunt harfe vii –
unde începe pădurea și dealul,
valea cu morile,
gura de rai și alte veșnicii!!

IOSIF BĂCILĂ

COMUNICAT

În ziua de 28 ianuarie 1999 a continuat la Blaj, sediul mitropolitan al Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică, dialogul dintre Biserica Ortodoxă Română şi Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică.

Comisia Ortodoxă Română a fost compusă din: IPS Mitropolit Daniel al Moldovei şi Bucovinei (preşedinte), IPS Arhiepiscop Bartolomeu al Vadului, Feleacului şi Clujului, IPS Arhiepiscop Andrei al Alba Iuliei (vicepreşedinte), PS Ioan al Oradiei, PS Episcop Timotei al Aradului, PS Episcop Ioan al Covasnei şi Harghitei, PS Episcop Teofan Sinaitul, Vicar Patriarhal, şi PS Visarion Răşinăreanul, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Sibiului.

Comisia Greco-Catolică este compusă din IPS Mitropolit Lucian, Arhiepiscop de Alba Iulia şi Făgăraş (preşedinte), IPS George, Arhiepiscop de Cluj-Gherla.

Din partea Vaticanului a asistat Excelenţa Sa Mons. Francesco Pio Tamburrino.

Cea de-a doua întâlnire a Comisiilor de dialog s-a desfăşurat în acelaşi climat de deschidere, frăţietate şi sinceritate. Ne bucurăm de roadele şi de paşii concreţi făcuţi prin dialog.

1. Reafirmăm principiile de dialog stabilite împreună, la Bucureşti, în întâlnirea din 28 octombrie 1998, şi anume:

– renunţarea ocupării prin forţă a unor locaşuri de cult;

– renunţarea la acţiunile juridice sau legislative;

– renunţarea la orice formă de prozelitism;

– rezolvarea prin dialog a folosirii locaşurilor de cult.

2. Întrucât partea ortodoxă a legat trimiterea invitaţiei din partea Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române către Sanctitatea Sa Papa Paul al II-lea în vederea vizitei în România de retragerea tuturor acţiunilor juridice până pe data de 22.02.1999, partea Greco-Catolică propune soluţionarea prioritară pe calea dialogului a conflictelor care au dus la începerea acestor acţiuni juridice şi astfel toate procesele vor înceta. Sperăm că această diferenţă de vederi se va rezolva ulterior.

3. Ţinând seama, pe de-o parte, că în marea majoritate a bisericilor foste greco-catolice se închină credincioşi foşti greco-catolici care astăzi sunt şi se declară ortodocşi, şi, pe de altă parte, că încă mai există comunităţi minoritare greco-catolice care nu dispun de un locaş de cult:

a. Partea ortodoxă se obligă să recunoască de facto că cele peste 100 de locaşuri de cult care în 1989 se aflau în posesia comunităţilor ortodoxe şi care acum se află în posesia şi folosinţa comunităţilor greco-catolice rămân astfel în continuare, indiferent de modul în care au fost obţinute, şi nu vor alcătui obiectul unor revendicări ortodoxe.

b. Comisiile mixte locale vor continua negocierile pentru ca în localităţile rurale unde există o parohie greco-catolică constituită şi dacă există mai multe locaşuri de cult în posesia majorităţii ortodoxe, aceasta din urmă să analizeze posibilitatea de a-i oferi parohiei greco-catolice unul din locaşuri cu care partea ortodoxă nu este de acord.

c. Aceste negocieri trebuie încheiate în toate eparhiile cât mai curând cu putinţă pentru a face posibilă participarea părţii ortodoxe la o nouă etapă a dialogului internaţional ortodox-catolic.

d. În localităţile cu un singur locaş de cult, să se caute o soluţie acceptabilă pentru ambele părţi.

În acest sens s-a convenit să se constituie comisii locale în toate eparhiile, pentru continuarea dialogului şi la nivel local.

Ierarhii celor două Biserici, Ortodoxă şi Greco-Catolică, îndeamnă, prin acest comunicat, clerul şi credincioşii la împăcare, înţelegere şi bunăvoinţă la nivelul comunităţilor locale.

Următoarea întâlnire va avea loc în ziua de 10.06.1999 la Mănăstirea Râmeţi (jud. Alba).

Rugăm pe Domnul Păcii să ne binecuvinteze strădaniile, spre a izbuti să depăşim dificultăţile inerente unui astfel de dialog, pentru ca să ajungem la un final plăcut lui Dumnezeu.

N. red.
Comunicatul este semnat de membrii celor două comisii

(*urmare din pag. 12*)

SFINŢII - puterea unui neam de a se înveşnici

Totuşi, un sfânt, prin lucrarea lui Dumnezeu influenţează lumea dintr-un capăt şi până la celălalt al istoriei şi, mai mult, trecând în vesnicie, rămâne mereu prezent în mijlocul oamenilor, îndemnându-i spre cele bune.

De această bucurie s-a învrednicit şi neamul românesc. Un popor mic şi greu încercat, un popor care a dat şi continuă să dea nenumărate personalităţi, dar care prin excelenţă şi-a păstrat identitatea, având aceşti sfinţi care mereu, peste „*cununa de spini*" aşezată peste această ţară, au ştiut să pună o aureolă şi să dea formă şi lumină modestului neam românesc. Armonia îmbinării formelor de relief ale ţării a dat naştere unei minunate geografii. Ciobanul cu oile sale, pădurarii, păstorii au găsit nenumărate poteci, grote, chilii în care cei „*ascunşi*" în Domnul s-au revelat oamenilor, dând întregii umanităţi o nouă înţelegere asupra vieţii, redefinind sensul ei potrivit bucuriei pe care şi-o împărtăşeau în Domnul.

Părintele Sofronie, ucenicul Cuviosului Siluan, scria acestea: „*Domnul a îndreptat şi sfinţit şirul strămoşilor Săi. În chip asemănător, fiecare dintre noi, dacă urmăm lui Hristos, ne putem îndrepta pe noi înşine în fiinţa noastră individuală, restaurând chipul lui Dumnezeu în noi printr-o căinţă totală, iar făcând astfel putem ajuta la îndreptarea strămoşilor noştri... Suntem atât de legaţi între noi, încât omul nu se mântuieşte doar pe sine însuşi*" (Arhimandritul Sofronie - *Rugăciunea, experienţa vieţii veşnice*). Vedem că importanţa sfinţilor pentru un neam nu este una mai puţin însemnată, ci putem spune că este una capitală, căci desăvârşirea lor aduce cu sine îndreptarea unui neam, conservarea lui care nu poate ieşi din istorie, nu se poate autodistruge pentru că are la temelia sa aceste minunate fiinţe – sfinţii.

Cuviosul Ioan Iacob
de la M. Neamţ

Sfinţii români s-au bucurat de o mare cinste. Ei şi-au câştigat prin sfinţenia vieţii lor o mare popularitate în rândul tuturor claselor sociale. Biserica Ortodoxă Română a aşezat şi o Duminică specială în care toată creştinătatea românească să-şi plece genunchiul şi inima spre a primi binecuvântarea Părintelui Ceresc prin mijlocirea tuturor sfinţilor noştri români. Ce frumos se scrie în prefaţa unei cărţi, că „*din vieţile lor pilduitoare (ale sfinţilor) sunt alcătuite Patericele, iar lumina gândirii lor înduhovnicită a închegat Sfânta Tradiţie*".

Viaţa sfinţilor este modelul de vieţuire al omenirii. Lumina în care trăiesc ei se transferă întregii umanităţi şi omul simte, desluşeşte şi priveşte spre Sf. Înviere, ştiind că prin ei trebuie să treacă de la moarte la viaţă, de la repaos la mişcare, de la temporar la veşnicie. Lumina gândirii lor înduhovnicite a închegat Sf. Tradiţie. Prin ei am pătruns dogmele, le-am înţeles şi trăim prin ele. În schimb, viaţa lor, petrecerea lor printre noi, rămânerea lor în duh cu noi a dat naştere unor „*tradiţii*" prin care localnicii simt că sunt în comuniune cu sfinţii, alcătuind numeroase rânduieli în cinstea lor.

Nu prea multe neamuri ale acestui secol frământat, al indiferenţei, al iubirii de arginţi, se pot lăuda cu o comoară mai mare decât neamul românesc. În sărăcia lui, în încercările lui, în defăimarea sa, acest neam aduce în faţa întregii lumi icoana, chipul, trupul neputrezit al Sf. Ioan Iacob Hozevitul.

Această faţă transfigurată în Duhul Sfânt, cu o viaţă curată, identică cu a pruncului, a adus bucurie acestui neam, a adus o bucurie sfântă. Ce păcat este, însă, faptul că nu putem privi un popor doar prin icoana unui sfânt. În societatea de azi oamenii pe care îi priveşti nu lasă impresia că ar fi fraţii Sfântului Ioan Iacob Hozevitul, părintelui Stăniloae, părintelui Arsenie Boca, Vulcănescu, Voiculescu şi alţii. Cei ce se aseamănă cu aceştia sunt poate intelectualii şi oamenii simpli care-şi trăiesc simţământul religios şi naţional în Biserică, în chip activ, care-şi dau seama de marea valoare ce-o reprezintă pentru un neam sfinţirea vieţii lor. Sfântul, prin excelenţă, este un om unit cu Dumnezeu, cu oamenii, cu întreg universul, aceasta datorându-se desăvârşirii lui în Domnul. El liturghiseşte veşnic cu neamul său şi icoana lor nu poate fi alta decât sf. disc de la dumnezeiasca liturghie. Sfântul, la Parusie, când este chemat cu neamul său, arată Mântuitorului că şi-a aşezat neamul pe sf. disc, alături de Hristos şi Maica Domnului, Puterile îngereşti şi toţi sfinţii, participând la liturghia cerească.

Dumnezeu, în iubirea Sa pentru oameni nu i-a lăsat pe aceştia să se mişte în întunericul necunoştinţei, ci S-a descoperit, iar dacă nu a anulat libertatea de voinţă a omului, a făcut minuni prin care omul să-şi dea seama de nimicnicia sa în raport cu Creatorul. Astfel că Enoh şi Ilie au fost înălţaţi la cer în Vechiul Testament; Ilie şi Elisei învie pe cei morţi; Moise face minunile din Egipt; Fiul lui Dumnezeu Se întrupează; Apostolii fac minuni pentru a converti păgânismul. Toţi aceşti sfinţi s-au asemănat cu Dumnezeu, primind puterea de a face minunii, iar minunea cea mai mare este că ei deschid porţile cerului pentru toţi creştinii şi pentru neamurile în care-şi au obârşia.

Diac. Ion PETRICĂ

(urmare din pag.13)

PREDAREA RELIGIEI ÎN ȘCOALĂ CU RÂVNĂ, ÎNFLĂCĂRARE ȘI SMERENIE

Copiii sunt darul cel mai de preț pe care Bunul Dumnezeu ni l-a dat nouă, părinților. Ei sunt lumina ochilor noștri, sunt speranța zilei noastre de mâine, sunt viitorul acestei țări, în care ne punem toată nădejdea. Dar acestor ramuri de cireș înmiresmat, acestor boboci plin de farmec le stă bine să crească și să înflorească în Biserică, în grădina Celui care le-a sădit. Datoria noastră este ca prin dragoste nemărginită să educăm copiii neamului.

Ca dascăli, de atâtea ori a trebuit să ne transpunem în vârsta lor fragedă, să coborâm la mintea lor pentru a ne putea face înțeleși dar, totodată, să-i învățăm și pe ei să se transpună în locul celor suferinzi și necăjiți, astfel încât să vadă în mâna întinsă a fiecărui sărac sau pe patul de suferință al bolnavului pe Mântuitorul Iisus Hristos. Să nu-l uite pe samarineanul milostiv sau dragostea pe care Mântuitorul a adus-o pe pământ.

Dragostea, înțelegerea, răbdarea, îngăduința și smerenia sunt principalele caracteristici ale profesorului de religie.

Copiii sunt zburdalnici și neastâmpărați, ceea ce nu echivalează cu ștrengăria, nici cu obrăznicia, nici cu lipsa de respect. Este adevărat, cu obrăznicia trebuie să fim severi, dar față de neastâmpărul lor copilăresc ni se cere multă îngăduință. Severitatea nu înseamnă o chemare a sufletului la credință, ci dragostea cu care să-l conduci pe calea cea bună. Trebuie să fim mereu drepți, consecvenți și prietenoși cu elevii pentru a avea conștiința împăcată că ne-am lăsat amprenta cea bună asupra lor. Prin constrângere nu le poți arăta iubirea lui Hristos; aceasta le va înăspri caracterul, îi va face să se închidă în ei, pierzându-și încrederea în educatori. Pedagogul răspunde de fiecare elev, căci elevul este subiectul vieții lui, nu numai în mijlocul școlii, ci și în afară, pe stradă. Dacă copilul știe că este mereu supravegheat își va face din educator un adevărat prieten, i se va destăinui cu multă încredere, iar munca își va atinge scopul. Noi, educatorii, avem o mare răspundere în fața oamenilor, dar, mai ales, în fața lui Dumnezeu.

La ora de religie nu trebuie dezvoltat numai intelectul ci mai ales sentimentele, căci Mântuitorul se adresează prin Sf. Apostoli: *„faceți ucenici, nu învățați"*. Dorința de a-L cunoaște pe Dumnezeu, de a posti, a se împărtăși, a se ruga, a participa la Sfintele Slujbe să pornească din interiorul lor, fără ca noi să le impunem din afară aceste lucruri.

La clasele superioare se poate explica adevărata legătură dintre om și Dumnezeu. În timpul adolescenței vom întâlni mai des copii care încep să se îndoiască de credință, venind în contact cu materiile pozitive și, de aici, marea dorință de a citi și a întreba cât mai mult. În această perioadă rolul educatorului este foarte mare. Îmi aduc aminte și parcă trăiesc momentele de la începutul anului școlar când am fost solicitată să predau religia în liceu. Am simțit în adâncul sufletului o puternică emoție ce mă înfiora și nu știam ce să răspund. Parcă, fără să vreau, am pășit mai mult mecanic spre liceu, simțind că ceva din lăuntrul meu mă îndeamnă să merg acolo. Eram obișnuită cu copiii, îi iubeam din tot sufletul, simțeam că fără de ei nu aș putea trăi, însă nu știam cum vor primi liceenii vestea introducerii orei de religie.

Am început prima oră în mijlocul lor cu obișnuita rugăciune pe care la început am rostit-o eu. Le-am explicat apoi importanța acestei ore. La ora următoare la întrebarea: *„Cine dorește să rostească rugăciunea ?"* ochii mi s-au umplut de lacrimi la auzul unei rugăciuni rostite în cor de către toți elevii. Pe peretele fiecărei clase a apărut câte o icoană, pusă cu mâna lor, unele fiind pictate chiar de către elevi.

Cuvintele sunt prea puține pentru a descrie ceea ce am simțit atunci când un elev mi-a spus că învățăturile de la ora de religie le aude mereu în inima sa, asemenea unui ceasornic și încă de la prima oră viața lui s-a schimbat. Până atunci nu-și punea problema ce e religia, ce este Dumnezeu.

Schimbarea lor au observat-o și alte cadre didactice care m-au încurajat să muncesc mai mult pentru a da adevărate vlăstare neamului nostru românesc.

Să nu lăsăm, dragi educatori, ca religia să rămână doar o rubrică în catalog unde se trec absențe și note, căci am disocia frumusețea sacrului, ci să-i ajutăm pe acești tineri să înțeleagă însemnătatea acestei ore, care dacă la începutul drumului a fost opțională, în final a devenit o revelație.

Prin educația creștină noi nu tindem spre ceva nou, ci ne întoarcem la ceea ce ne-a caracterizat pe noi dintotdeauna: *„religiozitatea"*. Să le arătăm copiilor că singurul popor *„născut creștin"* și *„nu încreștinat"* a fost poporul român. Iubirea propovăduită de Mântuitorul a fost tocmai liantul divin dintre cele două popoare: daci și romani.

Istoria națională nu poate fi înțelească izolată de istoria bisericească și întreaga noastră literatură, artele s-au plămădit într-un mediu spiritual religios.

Suntem confruntați ca națiune și Biserică cu invazia păgânismului prin ocultism și cu invazia satanismului prin adorarea lui Satan. În vechiul sistem s-a încercat să ni se distrugă Biserica, să fim despărțiți de Dumnezeu, să ni se elimine sărbătorile și Tradiția. Ce vor azi sectarii de toate categoriile veniți să ne „evanghelizeze" ? Oare am uitat că noi am fost evanghelizați de către un apostol direct al Mântuitorului, Sf. Ap. Andrei ? Lupta cea mare se dă la nivelul tinerilor, pentru că la ei există multă receptivitate și ei reprezintă viitorul. De aceea și noi trebuie să ne ocupăm în special de acești tineri, căci *„Dumnezeu există acolo unde este lăsat să intre"*. Munca noastră ar fi ușurată și ar avea o finalitate pozitivă dacă s-ar opta în continuare pentru:

– menținerea orelor de religie la toate nivelele școlii românești, căci deși interpretată ambiguu în toți acești ani, această oră a demonstrat, fără dubii, caracterul ei benefic;

– colaborarea constructivă între profesorii de religie și celelalte cadre didactice;

– editarea manualelor și a textelor religioase comentate pentru elevii de liceu;

– prezentarea în emisiunile de radio și tv. de vieți de sfinți, martiri, călugări, preoți care au suferit și s-au jertfit pentru credință și neam;

– popularizarea la nivelul zonelor (protopopiatelor) a unor aspecte meritorii din școli și eparhii;

– sprijinirea aparițiilor editoriale (cărți, reviste, ziare) cu tematică religioasă.

Să-L rugăm, așadar, pe Bunul Dumnezeu să dăruiască putere de muncă și înțelepciune tuturor dascălilor pentru a-i putea călăuzi pe acești copii spre calea cea bună și să reverse o picătură din Potirul iubirii dumnezeiești asupra acestor tineri, pentru a cunoaște Calea, Adevărul și Viața.

Prof. Ana Băcilă

Liceul Teoretic Bozovici

PE URMELE MÂNTUITORULUI ÎN ŢARA SFÂNTĂ

(I)

(*urmare din pag. 9*)

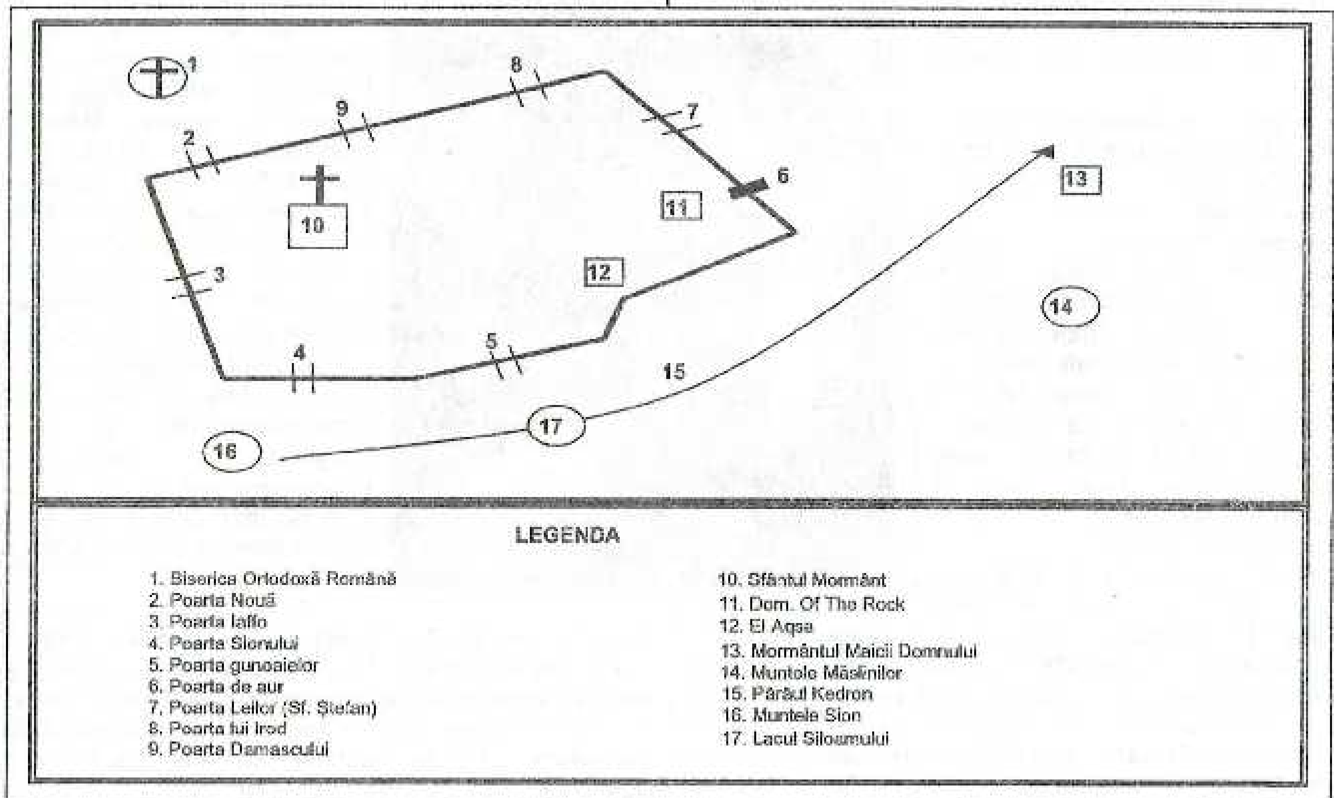
Ierusalimul se află la o altitudine de 750 de metri deasupra nivelului Mării Mediterane şi la 1142 m deasupra Mării Moarte. Este situat pe două înălţimi care se întind de la nord la sud, fiind separate de Valea Tyropheum, care coboară de la poarta Damascului spre lacul Siloamului. Cetatea este mărginită de două văi: una spre răsărit şi alta de la sud spre sud-vest, adică pârâul Cedrilor de altădată, sau Valea Iosafat, care separă Ierusalimul de Muntele Măslinilor.

Cetatea Ierusalimului este înconjurată cu ziduri puternice şi înalte, din piatră şi în prezent se intră în ea pe 8 porţi, dintre care una permanent închisă, numită „*Poarta de aur*", pe care a intrat triumfal Domnul pe mânzul asinei.

În partea de sud a bisericii se află Curtea Sfântă, unde în fiecare an, în Joia din Săptămâna Mare are loc ceremonia Spălării picioarelor.

INTRAREA ÎN BISERICA SFÂNTULUI MORMÂNT – se face printr-o singură uşă numită „*poarta sfântă*", ce are înălţimea de 5 m şi lăţimea de 3,5 m. Pe această poartă se află două inscripţii în limba arabă: „*Bucură-te de împlinirea dorinţei tale, închinătorule, intră întru bucuria Domnului, în cerul cel plin de lumină*" şi a doua inscripţie, în stânga: „*Intraţi ,o, voi, străinilor, în curţile Domnului, în Mormântul dătător de viaţă, unde sălăşluieşte harul şi stăpâneşte lumina cea binecuvântată*".

Coloana de marmură din stânga intrării are în partea de jos fisuri de mari dimensiuni. Tradiţia spune că închinătorii săraci au rămas în curtea bisericii, neputând să plătească taxa impusă pentru intrare de către stăpânirea otomană. În Sâmbăta Mare, când se împarte „*Sfânta Lumină*" credincioşilor, în chip minunat a apărut pe aici, pentru aceşti săraci, Sfânta Lumină, lăsând aceste fisuri în coloană.

O schiţă ca cea de mai sus, ne poate arăta mai bine cetatea cu porţile ei de intrare şi obiectivele cele mai de seamă:

În cele ce urmează încercăm să descriem sumar monumentele religioase din Ierusalim şi din toată Ţara Sfântă şi vom începe cu:

BISERICA SFÂNTULUI MORMÂNT - numită astăzi mai adesea Biserica Învierii. În limba arabă se numeşte Kiniset Ilikiame - Biserica Învierii. În general, europenii o numesc „*Biserica Sfântului Mormânt*". Ea se compară cu cele mai de seamă monumente creştine din lume şi este cea mai importantă, deoarece pe acest loc a fost răstignit Fiul lui Dumnezeu, a fost îngropat şi a înviat a treia zi din morţi. Mulţimea de vizitatori şi închinători ce vine aici ne spune că neamuri felurite aduc cinstire lui Dumnezeu, fiecare în limba lui proprie.

PIATRA UNGERII – este primul loc de închinare cum intri în biserică. Ea este acoperită cu marmură pentru a fi împodobită şi pentru a împiedica închinătorii care din evlavie vor să ia din piatra aceasta. Ea ne aminteşte că aici Iosif din Arimateea şi Nicodim au pregătit cu aromate şi giulgiuri Trupul Domnului după răstignire şi coborârea de pe Cruce, pentru a fi îngropat după obiceiul iudeilor.

Deasupra plăcii de marmură atârnă mai multe candele, aparţinând ortodocşilor, catolicilor, armenilor şi copţilor. Locul acesta de închinare aparţine ortodocşilor, dar şi celorlalte culte creştine, în timpul sărbătorilor lor săvârşind ceremoniile în jurul Sfintei Pietre a ungerii.

(*continuare în pag. 20*)

Prot. DIMITRIE GRAMA

PE URMELE MÂNTUITORULUI ÎN ȚARA SFÂNTĂ

(I)

(*urmare din pag.19*)

CUVUCLION – este construcția propriu-zisă în care se găsește „*Mormântul Sfânt*", așezată într-un spațiu circular de mari dimensiuni, acoperit cu o cupolă uriașă, susținută de 18 stâlpi. Diametrul boltei este de 19,3 m. Exact în centrul acestei cupole se află „*cuvuclion*" și în acesta este Sfântul Mormânt.

Cuvântul „*cuvuclion*" provine din limba latină („*cubiculum*" – cămară), iar în limba bizantină înseamnă „*Tezaur împărătesc*". Cuvuclion are forma unui mormânt ebraic vechi.

Cuvuclion se împarte în două: o încăpere înainte de a intra la Sfântul Mormânt, unde se află pe un suport, acoperită cu sticlă, o parte din piatra care a fost răsturnată de pe ușa Mormântului, numită „*Piatra Sfântă*" și o a doua încăpere, unde se află Sfântul Mormânt.

În prima încăpere se intră pe o ușă dublă ce se deschide în două părți. Pe partea din dreapta ușii se află sculptată în grecește inscripția: „*Doamne, deschide-ne nouă ușa milei Tale*", iar în stânga: „*Și ia aminte din locașul Tău cel Sfânt*". În jurul suportului unde se află Piatra Sfântă, se găsește inscripția: „*Îngerul Domnului coborând din cer a răsturnat piatra de pe mormânt*". Deasupra atârnă 18 candele care ard necontenit, dintre care 5 aparțin ortodocșilor, 5 catolicilor, 5 armenilor și 3 copților.

Printr-o ușă mică se intră în a doua încăpere unde se află SFÂNTUL MORMÂNT, imediat în dreapta. Deasupra Mormântului Sfânt se află imprimată în piatră Învierea Domnului, având doi îngeri, cu inscripția: „*Ce căutați? Pe Iisus Nazarineanul Cel răstignit? A înviat, nu este aici! Iată locul unde L-au pus!*". Iar mai sus de Sfântul Mormânt citim inscripția: „*Învierea Ta Hristoase Mântuitorule, îngerii o laudă în ceruri și pe noi pe pământ ne învrednicește cu inimă curată să Te mărim*".

Stânca în care a fost săpat Mormântul Domnului are deasupra o lespede de marmură de culoare alb-gălbuie, pentru a împiedica pe închinători să ia părticele din motive de evlavie.

Sfântul Mormânt aparține ortodocșilor. Catolicii au început să săvârșească aici slujbe și să aprindă candele abia din 1812, iar armenii din anul 1828.

PARACLISUL COPȚILOR – este în spate și legat de Cuvuclion. El a fost construit în perioada stăpânirii Egiptului asupra Locurilor Sfinte (1596-1618) când sultanii Egiptului au avut sfetnici cu simpatie pentru copți.

(*va urma*)

Prot. DIMITRIE GRAMA

Slujind lui Dumnezeu, slujim oamenilor

După acțiunea de ajutorare a celor ce au suferit în urma inundațiilor din iulie-august 1998, Episcopia Ortodoxă a Caransebeșului s-a implicat din nou în problemele sociale ale credincioșilor ei căci, într-adevăr, filantropia creștină este condiție a mântuirii, iar iubirea aproapelui este criteriu de judecată.

La modul concret este vorba de un ajutor umanitar din partea organizației *Crucea Roșie* din San Marino, venit prin mijlocirea Pr. Cons. Nicolae Rădulescu, parohul comunei Glimboca. Transportul a fost destul de consistent, conținând 27 de pachete de medicamente, 646 de pachete alimente și 30 pachete de îmbrăcăminte.

Distribuirea ajutoarelor nu a fost deloc simplă. Mai întâi am urmărit ajutorarea unor instituții ale statului care se descurcă mai greu în ce privește administrația, din lipsă de fonduri. Astfel, în prezența Prea Sfințitului Dr. Laurențiu Streza, Episcopul Caransebeșului, am distribuit alimente și haine la *Casa de copii* din Oțelu Roșu, *Școala specială* din Caransebeș, *Casa de bătrâni* din Sacu și *Seminarul teologic-liceal* din Caransebeș. În ce privește medicamentele, am luat legătura cu medici și farmaciști pentru ca acestea să fie date gratuit, pe rețetă, celor care nu au posibilități să le cumpere.

În al doilea rând am încercat să ajutăm familiile defavorizate aflate în evidențele Departamentului social al Episcopiei. Aici am vrea să amintim și doamnele din *Societatea Femeilor Creștine* din Caransebeș care ne-au ajutat la pregătirea pachetelor. Aceste pachete au fost distribuite la domiciliul unui număr de 110 familii cu diferite probleme: copii infectați cu virusul HIV, familii sărace cu mulți copii, bătrâni singuri, etc.

Ochii înlăcrimați ai celor surprinși de darurile noastre și mâna tremurândă a lor, bucuria și licărirea de speranță trezită în sufletul acestora, ne-a cutremurat încă o dată și ne-a redescoperit misiunea socială pe care Biserica, mai mult decât oricare altă instituție, trebuie să o îndeplinească în lumea aceasta. Avem și convingerea că această colaborare cu Crucea Roșie din San Marino va continua, căreia îi mulțumim călduros pe această cale și rugăm pe Bunul Dumnezeu să binecuvinteze și de acum înainte râvna tuturor celor care ostenesc la această nobilă instituție italiană.

Pr. drd. Ovidiu Sava, director social

BUCURII DE CRĂCIUN

Sufletul omenesc este întotdeauna în căutare de noutate. De multe ori suntem saturați de mediul în care trăim și căutăm altceva, căutăm... NOUTATEA. Auzind astfel de cele spuse cu privire la lumea occidentală, despre modul lor de viață, mulți dintre noi ne-am fi dorit să ajungem să-l vedem.

Cu ajutorul lui Dumnezeu, elevii clasei a XII-a de la Seminarul Teologic-Liceal „Ioan Popasu" din Caransebeș și-au putut împlini acest vis datorită unei invitații trimise de I.P.S. Antonio Mattiazzo, Arhiepiscop de Padova, invitație intermediată de părintele Visarion Joantă, secretar al Episcopiei Caransebeșului și duhovnic al Seminarului, fost bursier al Episcopiei de Padova.

Primind binecuvântarea arhierească a Prea Sfințitului Părinte Dr. Laurențiu Streza, elevii clasei a XII-a, însoțiți de P.C. Pr. Prof. Ionel Popescu, directorul Seminarului, de domnul Gheorghe Magas, inspector la Inspectoratul Școlar Județean Caraș-Severin, de alte cadre didactice ale Seminarului, au făcut o vizită cu caracter didactic și teologic-ecumenic în Italia, între 18-28 decembrie 1998. Călătoria s-a făcut cu un autocar al firmei SAMEX Timișoara.

Plecarea din Caransebeș a avut loc în ziua de 18 dec. la ora 23. După traversarea teritoriului Ungariei și Austriei am ajuns la ora 18 (a doua zi) pe teritoriul Italiei, iar la ora 22 la Abazia de Maguzzano, unde am fost așteptați de superiorul acestui așezământ monahal, părintele Francesco Guidarozzi.

Aici a fost întemeiat un centru de studii ecumenice de către părintele Calabria. Scopul urmărit a fost și este și în prezent apropierea dintre Biserici și credincioși aparținători diferitelor confesiuni creștine, oferindu-se ospitalitate și posibilitatea de a studia, a se ruga și a se ține conferințe cu tematică teologic-ecumenică foarte diversă.

Duminică, 20 decembrie, s-a săvârșit Sf. Liturghie de către părintele director Ionel Popescu, părintele spiritual Visarion Joantă și părintele profesor Ovidiu Sava. Răspunsurile au fost date de corul elevilor seminariști. Au fost prezenți obștea mănăstirii și numeroși credincioși catolici. După Sf. Liturghie s-a dat un concert de colinde. Părintele Francesco a mulțumit pentru „darul spiritual", apoi a dat câteva explicații în legătură cu istoria mănăstirii, viața spirituală și activitatea ecumenică ce se desfășoară în această mănăstire. A amintit, de asemenea, despre legăturile dintre Biserica Ortodoxă Română și această mănăstire. În urma prigoanei comuniste, după 1945, aici și-a găsit refugiu și ospitalitate mitropolitul Visarion Puiu al Basarabiei, condamnat la moarte de autoritățile comuniste. După masă, însoțiți de părintele Francesco și doamna pastor Aia (Biserica Evanghelică C.A.) de origine finlandeză, s-a vizitat frumosul oraș de pescari Desenzano, situat pe malul lacului Di Garda (cel mai mare lac de origine glaciară din interiorul Italiei, aproximativ 70/20 km).

La ora 17 în sala de conferințe a Abaziei a avut loc o discuție referitoare la probleme ecumenice.

Luni, 21 decembrie, s-a plecat spre Milano. S-a vizitat Domul din Milano, monument de arhitectură bisericească, în stil gotic. Construcția a început în anul 1286 (lungimea 186 m, lățimea 93 m, iar înălțimea 108 m). După o scurtă plimbare prin piața centrală a orașului, unde se găsește renumitul teatru Scala, ne-am îndreptat spre biserica Sf. Ambrozie, unde se găsește și racla cu sfintele sale moaște. Prima biserică a fost construită în sec. IV. Actuala biserică datează din sec. XI. Am participat împreună cu alți tineri din diverse țări la rugăciunea ecumenică organizată de comunitatea monastică de la Teze. Aici am fost întâmpinați de P.C. pr. Traian Valdman, parohul comunității ortodoxe române din Milano. Am mers apoi la biserica Sf. Laurențiu, unde se săvârșesc slujbele religioase pentru credincioși ortodocși. S-a dat un concert de colinde. La sfârșit părintele ne-a oferit daruri (fructe, nuci, cozonaci etc.). În apropiere de biserică se găsește statuia împăratului Constantin cel Mare, precum și ruinele palatului în care se presupune că a fost dat Edictul de la Mediolan din anul 313 cu privire la libertatea Bisericii creștine.

După masă ne-am îndreptat spre parohia San Fiorano, unde s-a dat un concert de colinde în prezența unui mare număr de credincioși și a preoților care păstoresc această parohie. Am fost cazați la mănăstirea de maici „Misionarele Mariei".

În 22 decembrie ne-am îndreptat spre Verona, vechi centru de cultură și artă din nordul Italiei. S-a vizitat amfiteatrul roman cu o capacitate de 20.000 locuri (sec. I î.e.n.), statuia lui *„Romeo și Julieta"*, statuia lui Dante Alighieri, precum și locul unde și-a compus majoritatea operelor sale, catedrala și alte obiective bisericești și laice. Seara s-a dat un concert de colinde la Colegiul Universitar *„Don Nicola Mazza"*, unde au fost și sunt cazați diferiți bursieri români, între care și teologi ortodocși.

În 23 decembrie s-a vizitat orașul Ravena de pe malul Mării Adriatice. S-au vizitat bisericile San Vitale și San Apolinarie, construite de împăratul Justinian. S-au conservat bine în aceste biserici picturile în mozaic. Aceste biserici sunt o mărturie a legăturilor dintre Occident și Orient din perioada când Biserica lui Hristos era nedespărțită.

(continuare în pag.22)

MIREL MARIȘ, elev seminarist, clasa a XII-a

BUCURII DE CRĂCIUN

(*urmare din pag.21*)

Spre seară ne-am îndreptat spre Padova, unde am rămas până la sfârşitul călătoriei noastre în Italia. Cazarea şi masa au fost asigurate la Seminarul Mic din Tencarola (suburbie a Padovei).

Vizitarea Padovei a început cu biserica Sf. Antonie de Padova, monument de arhitectură medievală care împleteşte în chip armonios stilul bizantin, roman şi musulman. În interiorul bisericii se găsesc picturi celebre cu scene din viaţa Mântuitorului şi a Sf. Antonie. O surpriză ne-a făcut scena în care Sf. Antonie apare predicând peştilor. Tradiţia spune că Sf. Antonie a mers în biserică să predice oamenilor, dar nu se găsea nimeni. S-a dus în piaţă, dar nu-l asculta nimeni. În cele din urmă, s-a dus pe malul mării şi a predicat peştilor, care au venit să-l asculte. În interiorul bisericii se găseşte racla cu sf. sale moaşte. Într-un mic muzeu din interiorul bisericii se conservă până astăzi maxilarul, limba şi corzile vocale ale Sf. Anton dimpreună cu alte obiecte aparţinătoare sfântului. Biserica este un loc de pelerinaj pentru credincioşii din lumea întreagă. S-a vizitat, în continuare, biserica Sf. Justina, îngrijită de comunitatea de călugări benedictini. În interiorul bisericii se găseşte un sicriu din bronz care datează din sec. I d.Hr. Se presupune că în el s-ar afla moaştele Sf. Ev. Luca. Se presupune, de asemenea, că aceste moaşte împreună cu o icoană a Maicii Domnului cu Pruncul în braţe (pictată în stil bizantin) au fost aduse aici în timpul iconoclasmului spre a fi salvate. Tot conform tradiţiei, capul Sf. Ev. Luca a fost până cu puţin timp în urmă la o biserică din Praga. În prezent, o comisie de cercetători biblici şi laici studiază posibilitatea veridicităţii celor confirmate de tradiţie. Rezultatele obţinute până în prezent atestă lucrul acesta. Anul viitor, din iniţiativa I.P.S. Antonie de Padova, se va organiza un simpozion cu participarea teologilor ortodocşi şi catolici despre Sf. Ev. Luca.

În seara de Ajun (de Crăciun) ne-am deplasat la parohia Villafranca din Padova, unde am susţinut un concert de colinde la care a participat şi I.P.S. Antonie, arhiepiscop de Padova. În continuare, am participat la Sf. Liturghie solemnă prezidată de I.P.S. Antonie. În predica rostită, I.P.S. Sa a vorbit despre frumuseţea spirituală a tradiţiilor legate de Naşterea Domnului, precum şi despre legăturile bisericeşti ale Arhiepiscopiei de Padova cu Biserica Ortodoxă Română. Tot cu acest prilej s-a vizitat una din bisericile parohiale din Villafranca în care se găsesc mai multe picturi bizantine, pictate de pictorul român Mihail Ivanov. Într-o manieră particulară se poate vedea pictat Acatistul Buneivestiri.

În ziua de Crăciun am săvârşit Sf. Liturghie în capela universitară San Massimo din Padova. După slujbă am fost invitaţi de P.C. Pr. Prof. Giovanni Brusegan, profesor la Facultatea de Teologie din Padova şi responsabil pentru probleme ecumenice din cadrul Episcopiei, pentru a-l colinda.

După masă, am susţinut un concert de colinde la una din bisericile din Padova. În continuare s-a vizitat Facultatea de Teologie din Padova, precum şi Biblioteca. Am fost însoţiţi de părintele rector şi alţi profesori de teologie. Aici am avut posibilitatea de a vedea *„Codicele pariziensis"* (sec. V-VI), o miniatură padovană (carte de rugăciuni foarte mică, aparţinând unei familii nobile) precum şi cuvântările lui Galileo Galilei în manuscris. Tot în interiorul bibliotecii s-au putut vedea picturi celebre ale episcopilor şi profesorilor de teologie ai facultăţii. Seara ni s-a oferit o cină de către părintele rector la care a fost prezent şi I.P.S. Antonie, Arhiepiscop de Padova.

În 26 decembrie ne-am deplasat la Venezia. S-a vizitat Biserica San Marco, monument de arhitectură bizantină, Palatul Dogilor, Biserica şi sediul Mitropoliei Ortodoxe Greceşti şi alte obiective culturale şi artistice. Un popas mai lung s-a făcut la Institutul de cultură umanistică română, aflat sub jurisdicţia Ministerului Culturii din România, înfiinţat de Nicolae Iorga în 1930. Aici am susţinut un concert de colinde.

Vizitarea Veneziei a umplut sufletele noastre de bucurie, mai ales că am avut prilejul să ne plimbăm cu vaporul prin canalele oraşului.

Sfârşindu-se sejurul nostru în Italia, în 27 decembrie, ne-am îndreptat spre Graz (Austria). Aici am participat la Sf. Liturghie ortodoxă, săvârşită de către parohul comunităţii ortodoxe române. Am susţinut apoi un concert de colinde. La sfârşit, într-o atmosferă de sărbătoare, ne-am întreţinut cu credincioşii parohiei, am servit cozonaci şi cârnaţi româneşti şi ne-am urat „La mulţi ani!" cu un pahar de vin. După masă s-a vizitat oraşul, precum şi o mănăstire de maici. Seara am luat cina şi am fost cazaţi la un hotel din Graz (prin purtarea de grijă a domnului inspector Magas Gheorghe). Dimineaţa am plecat spre România, ajungând la Caransebeş în jurul orei 24.

În încheierea acestor relatări dorim să mulţumim lui Dumnezeu că ne-a învrednicit să ne bucurăm cu fraţii noştri din ginta latină, să ne cunoaştem reciproc tradiţiile şi spiritualitatea, să ne îmbogăţim cunoştinţele teologice şi de cultură generală. Mulţumim respectuos şi celor care ne-au facilitat o excursie atât de instructivă şi care va rămâne înscrisă cu litere de aur în istoria şcolii noastre teologice.

MIREL MARIŞ, elev seminarist, clasa a XII-a

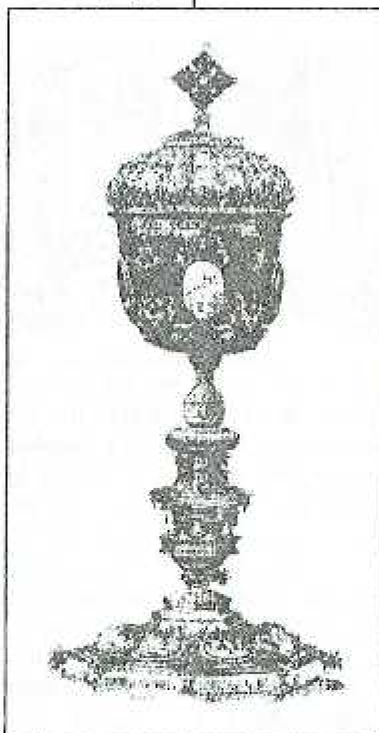
SFÂNTUL VASILE CEL MARE

– Dascăl vrednic de urmat –

(urmare din pag.6)

Comentând textul din *Deuteronom XV*, **9** spunea: *„Ia seama la tine însuți!"* înseamnă: *„Cercetează-te din toate părțile. Ține neadormit ochiul sufletului tău, pentru ca să-ți fie de pază neîncetat... Nu lăsa niciodată ca mintea ta să fie subjugată de patimi, nici nu îngădui ca patimile să pună stăpânire pe sufletul tău... Cârmuiește-ți ochiul tău, ca nu cumva prin ochi să năvălească asupra-ți valul violent al poftei; cârmuiește-ți auzul, limba, ca să nu capeți ceva primejdios nici să spui ceva din cele oprite. Să nu te răstoarne furtuna mâniei... Patimile sunt valuri, deasupra cărora dacă te ții, vei fi un conducător sigur al vieții"*. Despre principiul gnoseologic pus de antici la temelia vieții morale *„gnoti seavton"* – Sf. Vasile a scris o întreagă omilie.

Grija pentru viața duhovnicească se concretizează în alcătuirea primului ghid *„Filocalia lui Origen"*, scris împreună cu Sf. Grigorie Teologul. Scopul acestei antologii din opera marelui alexandrin era de a pregăti sufletul în vederea dobândirii virtuților. Gândirea sa patristică, duhovnicească era axată pe *„dreapta rațiune"* sau *„dreapta socoteală"*, echilibru ce ne ferește de orice exagerare. Este edificator exemplul lui Heracle, povestit de Prodicos din Keos, care ezită între cele două căi, episod reluat de Sf. Vasile în omilia *„Către tineri"*. Pentru a ajuta tinerii creștini în dobândirea discernământului, bazat pe criteriul soteriologic și criteriul moral, Sf. Vasile a scris acel celebru *„Cuvânt către tineri, asupra felului de a citi cu folos cărțile păgânilor"*. Această lucrare este socotită un adevărat testament al experienței sale pedagogice. „Trebuie să ne servim de poeți, istorici, oratori, de toți cei care pot aduce un folos sufletului nostru". Selecția lecturilor trebuie să urmărească promovarea moralității. *„După cum, atunci când culegem flori de trandafiri, ne ferim de spini, tot așa, adunând tot ce este de folos din aceste scrieri, ne vom feri de ceea ce aduce stricăciune"*.

Cântările bisericești îl numesc pe Sf. Vasile *„arătătorul celor cerești"* și *„sfetnic luminos"*; acestea sunt două din coordonatele activității sale pastorale.

Corelația dintre *rugăciune* și *muncă*, în activitatea și scrierile sale, sunt nedespărțite. El privea omul în întregime. Nu a despărțit sufletul de trup, acestea fiind ca doi frați gemeni. A socotit rugăciunea și munca drept pârghii ale adevăratei evlavii creștine. Munca în concepția sa este *„o rugăciune a faptei"*, iar rugăciunea *„o muncă a inimii"*.

Nimeni până la el n-a dat o atât de mare însemnătate vieții trăite în muncă și rugăciune. Prin exercițiul amândurora se poate „salva" credinciosul, numai ele pot ține în echilibru trupul și sufletul în drumul spre desăvârșire. Formula *„ora et labora"* nu este o simplă etichetă ci o realitate experimentată. Primul lucru și cel mai propriu omului, zice Sf. Vasile, este râvna lui spre lucrare; lenea e împotriva firii lui, de aceea o urăște Domnul. Îndeamnă: *„Învață să faci binele... Privind la lucrarea ce faci în fiecare zi, compar-o cu aceea din ziua precedentă și străduiește-te să o faci mai bună"*.

Sf. Vasile cel Mare și-a adus o contribuție de o importanță hotărâtoare în apărarea învățăturii revelată despre Dumnezeu. El a trasat liniile fundamentale, înlăuntrul cărora ceilalți doi capadocieni: fratele său Grigorie de Nissa și Grigorie de Nazianz au dus mai departe construcțiile lor (Otto Bardenhewer). Apără dreapta credință în lucrarea dogmatică: *„Contra lui Eunomiu"*. Pnevmatologia Sf. Vasile e cea mai originală și mai adâncă din toată teologia patristică, ceea ce i-a adus autoritate și un prestigiu, mai ales prin tratatul său *„Despre Sfântul Duh"*. Învățătura despre creație este expusă în cele *„9 omilii la Hexaimeron"*, unde prezintă viziunea creștină despre lume, în contrast cu vechile noțiuni păgâne și maniheice.

El a fost *mare*, spune același Bardenhewer, ca dogmatist, ca omilet; a **fost** mare mai ales în viața practică, de păstor de suflete și ca om al faptei. Își începe opera de caritate socială în perioada foametei din Cezareea, în anul 368. Încă nu era episcop atunci. Adună pe toți înfometații și le dă mâncare din bunurile sale și de la cei care aveau. Când a devenit episcop, a fondat *Vasiliada*. Și până la el Biserica practica milostenia, dar el este cel dintâi care o organizează sistematic.

Prietenul său Grigorie de Nazianz spunea despre el următoarele: *„Frumusețea lui e virtutea, măreția sa e teologia, mersul său e mișcarea neîncetată, care duce până la Dumnezeu prin ascensiuni, puterea lui e semănarea și răspândirea cuvântului"*. Iată de ce Sf. Vasile este singurul dintre Părinți pe care grecii l-au supranumit *„cel Mare"* chiar din timpul vieții sale.

Viața și activitatea sa au fost de numai 49 de ani. An de an, Biserica aduce cinstirea sa pentru acest mare dascăl care *a trăit arzând și s-a stins luminând pe alții*. Acum, la 1620 de ani de la trecerea sa în veșnicie, împreună, dascăli și ucenici să ne aducem aminte de cântarea bisericească ce sintetizează activitatea acestui mare sfânt astfel: *„În tot pământul a ieșit vestirea ta, că acesta a primit cuvântul tău, prin care cu dumnezeiască cuviință ai învățat, firea celor ce sunt ai arătat, obiceiurile oamenilor le-ai împodobit: împărătească preoție, părinte cuvioase, roagă-L pe Hristos să mântuiască sufletele noastre"*.

Cunoscând faptul că o școală urcă sau coboară în funcție de profesorii care o slujesc, se cuvine să ne întoarcem permanent *„spre izvoare"*, înapoi la acești mari părinți și dascăli ai Bisericii noastre, să le cunoaștem opera, să o aplicăm în viața noastră, luminându-ne pe noi înșine, pe elevii și credincioșii noștri.

Pr. prof. VIOREL RÂNCU

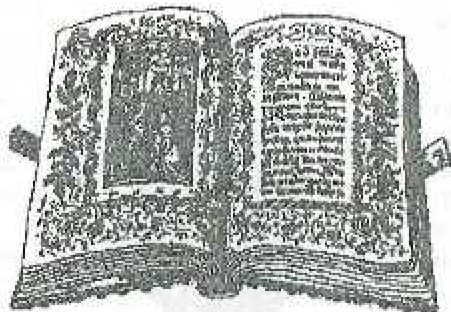
SFÂNTUL GRIGORIE DIN NAZIANZ („Teologul")

– Profil istoric și spiritual –

(urmare din pag. 6)

Atras, de bună seamă, de faima acestei școli și de biblioteca ei – care avea, între altele, **Hexapla** marelui **didaskalos** alexandrin –, Sf. Grigorie vine la Cezareea Palestinei și frecventează cursurile de retorică ale lui **Thespesios**[9], apoi pleacă la Alexandria, unde e de presupus că a frecventat **„Didascaleul" creștin** (probabil că, tot acum, el îl cunoaște și pe Sf. Atanasie cel Mare) și profesorii străluciți ai cetății.[10]

Străvechea cetate a lui Theseu, **Atena „cea de aur"**, era, în acele vremi, școala întregii Elade și, deopotrivă, a întregii lumi de atunci. Așa se explică de ce, în jurul anului 350[11], tânărul Grigorie – însuflețit de dragostea de cultură (**kat 'erota tes paideuseos**) – pleacă cu corabia spre Atena. Peste puțin – „trimis de Dumnezeu și de o frumoasă sete de cultură"[12] –, aici sosește și Sf. Vasile – „bărbat cu totul înțelept" și, după aprecierea lui Grigorie, „marea valoare a secolului său"[13] –, căruia, prin grija lui Grigorie (de acum „prieten al atenienilor" – **philathenaios**), i se face o bună primire și este scutit de „riturile universitare de inițiere"[14]. Acum – mărturisește Sf. Grigorie –, Sf. Vasile i-a devenit „tovarăș și de învățătură, /Și de odaie, și de sfat...".[15]

Deși vorbește elogios despre dascălii săi, Sf. Grigorie nu le pomenește numele nicăieri și nicicând. Așa fiind, suntem nevoiți să dăm crezare altor surse de informare[16], potrivit cărora profesorii tinerilor Grigorie și Vasile au fost vestiții **Himerios** și **Proheresios.**[17] Cât privește disciplinele studiate de cei doi la Universitatea ateniană, acestea au fost elocința sau arta oratorică, filozofia, dialectica și, pe textele marii literaturi grecești, gramatica.[18] În plus – datorită alcătuirii lui lăuntrice –, Sf. Grigorie a studiat temeinic, după cât se pare, pe Homer, poeții lirici, tragici, elegiaci, gnomici și comici ai grecității, așa încât, la Arianzul natal, în singurătatea anilor din urmă, el însuși a compus multe versuri – aproape 18.000 în total, depășind, astfel, hexametrii **Iliadei** – comparabile, prin distincția lexicului, suplețea versului și armonia ritmului (uneori, pentru prima oară în poezia greacă, alcătuit după accent, și nu cantitativ)[19], cu cele ale lui Homer, Pindar, Sofocle, Horatius și Vergilius[20]. Dar Atena nu era doar buna bogăție a studiului, nedăunătoare sufletului. Dimpotrivă, ea era „bogată cu o bogăție rea – idolii", de a căror înșelătorie și falsitate nu toți se știau feri.[21] Oricum, tinerii Vasile și Grigorie – fericita „diadă" de viitori sfinți – „i-au disprețuit pe demonii idololatriei chiar acolo unde ei erau admirați".[22]

După încheierea studiilor la Atena și întoarcerea lor în Cezareea de baștină, amândoi au profesat câtva retorica, sacrificând – așa-zicând cu Sf. Grigorie – puțină vreme lumii și scenei ei. Curând după primirea Botezului, Sf. Grigorie – la chemarea prietenului său, Sf. Vasile – se stabilește în mănăstirea înființată de acesta în Pont, pe malul râului Iris. Aici, aprofundând studiul textelor lui Origen, ei alcătuiesc și editează **„Filocalia"** – care cuprinde extrase din opera teologului alexandrin.[23] **„Isihia"** lui însă nu durează mult: la cererea credincioșilor săi, episcopul Grigorie al Nazianzului își cheamă fiul pentru a-l ajuta la treburile eparhiei și, împotriva voinței sale – la Crăciunul din 361, probabil –, tânărul Grigorie este hirotonit preot. Curând însă după acest „act tiranic", Sf. Grigorie – temător de înălțimea vredniciei preoțești și, în subsidiar, de primejdiile care-l pândesc, la tot pasul, pe preot – fuge la prietenul său Vasile, în Pont, de unde – în primăvara anului următor, de Paști –, la insistențele tatălui, se întoarce la Nazianz și își învederează motivele fugii sale de „jugul" preoției.[24] În 371, Sf. Vasile cel Mare l-a hirotonit episcop de Sasima, dar, după cât se pare, el nu a administrat niciodată această eparhie.[25] După moartea părinților (374), Sf. Grigorie – încercând să-și redobândească **„isihia"** – se retrage la mănăstirea Sf. Tecla din Seleucia Isauriei. Aici, după circa 4 ani de viețuire contemplativă, este căutat de o delegație de credincioși din Capitală – adepți ai Ortodoxiei niceene – care îl solicită să restabilească adevărata credință în Biserica constantinopolitană. Eforturile lui stăruitoare sunt, peste puțin, încununate de succes, izbutind să atragă la biserica **Anastasis** – „Învierea" elita intelectuală a Capitalei Imperiului. Așa se face că, la 27 noiembrie 380, el este numit și instalat de **basileul** Teodosie ca episcop al Constantinopolului. În mai 381, se deschid ședințele **Sinodului II ecumenic (Constantinopol, 381)**, prezidată de Sf. Grigorie, dar, în iunie același an – din pricina prezumtivei necanonicități a alegerii lui în scaunul constantinopolitan –, dezabuzat, își dă demisia și, după o cuvântare de bun rămas, pleacă spre locurile natale. Petrece o scurtă perioadă de timp la Nazianz, de unde, în 383 – după ce l-a hirotonit ca episcop al cetății pe o rudă a sa, Eulalius –, Sf. Grigorie s-a retras la moșia familiei, în Arianz, petrecându-și restul vieții în meditație, studiu și scriind cea mai mare parte a versurilor și a scrisorilor sale. Aici, în 390, „sătul de toate cele prezente", dar doritor de **„Marea Theoreză"**, își dă el obștescul sfârșit.

Scrisă în proză sau în versuri (hexametru, pentametru, septenar trohaic, trimetru iambic etc.), **Opera** [26]– deosebit de întinsă și de variată – a Sfântului Grigorie din Nazianz cuprinde: 1) **Cuvântări** (45), 2) **Poeme** (507)[27] și 3) **Scrisori** (245).

Ca **teolog** de primă mărime, Sf. Grigorie a tratat, în **Opera** sa, despre toate capitolele privitoare la **„Teologie"** și la **„Iconomie"**: **triadologie** (învățătura despre Sfânta Treime) și **teognosie** (cunoașterea lui Dumnezeu), **cosmologie și antropologie, hristologie, misteriologie** (învățătura despre Sfintele Taine) și **eshatologie.**[28] Marea lui izbândă teologică este însă **învățătura despre Dumnezeu și despre Sfânta Treime**, devenită clasică în teologhisirea Răsăritului creștin.

(continuare în pag. 25)

Diac. prof. SEBASTIAN F. ARDELEAN

SFÂNTUL GRIGORIE DIN NAZIANZ („Teologul")

– Profil istoric şi spiritual –

(urmare din pag. 24)

Ca **Părinte**, el a **„întrupat"** virtuţile creştine, aşa încât „dragostea caldă pentru credincioşii lui, dezinteresarea totală pentru cele matetriale, ajutorarea săracilor, mila, iertarea şi mai ales acel dar unic de a intra în inima fiilor săi duhovniceşti, împărtăşindu-le tot aurul sufletului său şi dându-se lor cu cea mai desăvârşită abnegaţie, pun pe Grigorie alături de **cei mai mari făuritori de caractere ai antichităţii creştine"** (s.n. – S.F.A.).[29] Pentru toate aceste vrednicii, Sf. Grigorie, adevărat „făclier de inimi"[30], are parte, în **synaxa liturgică**, de o îndoită prăznuire: în 25 şi 30 ianuarie.

NOTE

1. Pe baza **Lexicon**-ului lui Suda şi a tradiţiei bizantine, Prof. Justin MOSSAY („Gregor von Nazianz", în: **Teologische Realenzyklopädie**, Bd. XIV, Berlin, 1985, p.165) afirmă că data cea mai probabilă a naşterii Sfântului Grigorie este 329/330.

2. După cât se pare, epitetul acesta a fost folosit, mai întâi, la **Sinodul IV ecumenic (Calcedon, 451)** pentru atribuirea unor citate Sfântului Grigorie (V., în acest sens, **Acta Conciliorum Oecumenicorum**, 2, 1, 3, 114, 14, **apud** Frederick W. NORRIS, „Introduction", în: **The Five Theological Orations of Gregory Nazianzen. Supplements to „Vigiliae Christianae"**, XIII, E.J. Brill, Leiden – New York – Köln, 1991, p. 12, n. 56).

3. Sf. Grigorie de Nazianz, **Despre viaţa sa**, 52; 55 (Migne, **PG**, 37, 1033).

4. Idem, **ibidem**, 60 sq .

5. Idem, **ibidem**, 99-100 (col. 1036). Pentru detalii, vezi Pr. prof. dr. Ioan G. COMAN, „Studiile universitare ale Părinţilor capadocieni", în: **Frumuseţile iubirii de oameni în spiritualitatea patristică**, Ed. Mitropoliei Banatului, Timişoara, 1988, p. 107.

6. Idem, **ibidem**, 98 (col. 1036).

7. Idem, **ibidem**, 97 (col. 1036).

8. Idem, **Necrolog în cinstea Marelui Vasile...**, XIII, 1, 2 (ed. F. BOULENGER, Paris, 1908, p. 84; ed. J. BERNARDI, „Sources Chrétiennes" (= **S Ch**), 384, Paris, 1992).

9. Cf. Fer. Ieronim, **De viris illustribus**, CXIII: „Euzoius apud Thespesium rhetorem cum Gregorio Nazianzeno episcopo adulescens Cesareae eruditus est".

10. P. GALLAY, **La vie de Saint Grégorie de Nazianze**, Paris, 1943, p. 33-35.

11. Idem, **Ibidem**, p. 36.

12. Sf. Grigorie din Nazianz, **Necrolog...**, XIV, 1 (BOLENGER, p. 86).

13. Idem, **Despre viaţa sa**, v. 21; 24-26 (Migne, **PG**, 37, 1044-45).

14. Idem, **Necrolog...**, XVI, 1-6 (BOULENGER, p. 90, 92, 94).

15. Idem, **Despre viaţa sa**, 25-26 (col. 1044).

16. Socrate, **Istoria bisericească**, IV, 26 (Migne, **PG**, 67, 529 A); Sozomen, **Istoria bisericească**, VI (Migne, **PG**, 67, 1333 C).

17. Himerios era sofist, şi „caracterul religios al filosofiei sale, misticismul său eleusinic şi asianismul elocinţei sale au putut înrâuri cu folos formaţia" tinerilor Vasile şi Grigorie (P. GALLAY, op. cit., p. 51-52; Pr. prof. dr. Ioan G. COMAN, **op. cit.**, p. 119). Cât despre Proheresios, ştim că era armean şi, pentru geniul său oratoric, avea epitetul de „cel prea dumnezeiesc". Amănunt interesant: era considerat, dacă nu creştin, simpatizant al creştinismului [Eunapius, **Vieţile filozofilor şi sofiştilor**, citată de P. GALLAY (**ibidem**, p. 52, n. 3-5) şi Pr. prof. dr. Ioan G. COMAN (**Ibidem**, p. 119-120)].

18. Vezi Sf. Grigorie din Nazianz, **Poeme istorice, VII: Către Nemesiu**, v. 43-45 (Migne, **PG**, 37, 1554 A; idem, **Necrolog...**, XXIII, 4-7 (BOULENGER, p. 108-110).

19. O. BARDENHEWER, **Geschichte der altkirchlichen Literatur** (ed. a 2-a), Bd. III, Freiburg i. Br., 1923, p. 181; Michele PELLEGRINO, **La poesia di S. Gregorio Nazianzeno**, Milano, 1932, p. 77-78.

20. Pr. prof. dr. Ioan G. COMAN, **Geniul Sfântului Grigorie din Nazianz**, în: „Studii teologice", nr. 4-6, iulie-decembrie 1994, p. 31.

21. Sf. Grigorie din Nazianz, **Necrolog...**, XXI, 1-6 (BOULENGER, p. 102-104).

22. Idem, **ibidem**.

23. **„The Philocalia of Origen". The Text Revised with a Critical Introduction and Indices** by J. Armitage ROBINSON, Cambridge, 1893; **Filocalia**. Studiu introductiv şi traducere de Pr. prof. dr. Teodor BODOGAE, în: Origen, **Scrieri alese. Partea a II-a**, Bucureşti, 1982 (Colecţia **PSB**, 7), p. 293-500.

24. Toate aceste explicitări le întâlnim în **Cuvântarea a II-a** („Cuvânt de apărare pentru fuga în Pont...") (Migne, **PG**, 35, 408 A-513 C; ed. J. BERNARDI: Grégoire de Nazianze, **Discours 1-3** (**S Ch**, 247), Paris, 1978, p. 84-240).

25. Pr. prof. dr. Ioan G. COMAN, **Patrologie**, Bucureşti, 1956, p. 178.

26. J. - P. MIGNE, **Patrologia Graeca**, t. 35-38. În colecţia „Sources Chrétiennes" există deja mai multe volume - editate cu acribia filologică ultimă - cuprinzând „Cuvântările" Sfântului Grigorie (247, 405, 270, 284, 250, 318, 358, 384), trilogia **Christus patiens** (149) şi „Scrisorile teologice" (208). În colecţia „Die griechischen christlichen Schriftsteller der ersten Jahrhunderte", 53 (Berlin, 1969), Prof. P. GALLAY a publicat „Scrisorile" Sfântului Grigorie. Există, de asemenea, câteva ediţii critice ale unora dintre poeziile gregoriene: J. Mc. GUCKIN, Gregory Nazianzen, **Selected Poems**, Oxford, 1986; D. SYKES, **The „Poemata Arcana" of Gregory Nazianzen**, în: „The Journal of Theological Studies", N.S. 21 (Oxford, 1970); A. KNECHT, Gregor von Nazianz, **„Gegen die Putzsucht der Fraen", Verbesserter griechischer Text mit Überblick und Kommentar**, Heidelberg, 1972; C. JUNGCK, Gregor von Nazianz, **„De vita sua".Einleitung, Text, Übersetzung und Kommentar**, Heidelberg, 1974; R. PALIA - M. KERTSCH, Gregor von Nazianz, **Carmina de virtute 1a/1b**, în : „Grazer Theologische Studien", Bd. 10, Graz, 1985.

27. Trilogia (în trimetru iambic) **Christus patiens** (Migne, **PG**, 38, 133-338; ed. A. TUILIER: Grégoire de Nazianze, **La Passion du Christ. Tragedie - S Ch**, 149 -, Paris, 1969, p. 124-338), aşa cum s-a demonstrat cu sobră competenţă, aparţine, şi ea, corpus-ului gregorian (Vezi, d. ex., A TUILIER, **op. cit.**, p. 11-74; Prof Francesco TRISOGLIO, **San Gregorio di Nazianzo e il Christus Patiens. Il problema dell' autenticità gregoriana del drama.** Università degli Studi di Torino. Fondo di Studi Parini-Chirio. „Filologia. Testi e Studi", 7, Firenze, 1996, p. 355.).

28. În ordine cronologică, înşirăm o parte a lucrărilor privitoare la doctrina Sfântului Grigorie:

J. DRAESEKE, **Neuplatonisches in des Gregors von Nazianz Trinitätslehre, „Byzantinische Zeitschrift"**, 15 (Leipzig, 1906), p. 141-160; L. STEPHAN, **Die Soteriologie des heiligen Gregors von Nazianz**, Wien, 1938; J. PLAGNIEUX, **Saint Grégoire de Nazianze Théologien**, „Études de Science Religieuse", 7 (Paris, 1952); J. SZYMUSIAK, **Éléments de théologie de l' homme selon Grégoire de Nazianze**, Roma, 1963; J. ROUSSE, **„Grégoire de Nazianze"** în: **Dictionnaire de Spiritualité**, VI, Paris, 1967, p. 932-971; F. RUDASSO, **La Figura di Cristo in S. Gregorio Nazianzeno**, Roma, 1968; H. ALTHAUS, **Die Heilslehre des heiligen Gregor von Nazianz**, Münster, 1972; D. WINSLOW, **The Dynamic of Salvation**, în: „Patristic Monograph Series", 7, Cambridge (MA), 1979; A. - S. ELLVERSON, **The Dual Nature of Man: A Study in the Theological Anthropology of Gregory of Nazianzus**, Uppsala, 1981; F. TRISOGLIO, **Gregorio Nazienzeno teologo e scrittore**, Bologna, 1992.

Pentru alte, multe, referinţe bibliografice, vezi Hubertus R. DROBNER, **Lehrbuch der Patrologie**, Freiburg im Breisgau - Basel - Wien, 1994, p. 273-78.

29. Pr. prof. dr. Ioan G. COMAN, **Geniul Sfântului Grigorie din Nazianz, în rev. cit.**, p. 13.

30. Idem, **ibidem**.

Diac. prof. SEBASTIAN F. ARDELEAN

Decembrie 1998 – Ianuarie 1999

Marți, 1 Decembrie

Ora 10^{00} Cu prilejul Zilei Naționale a României, oficiază un Te-Deum în parcul Dragalina, înconjurat de un sobor de preoți și demnitari ai municipiului Caransebeș.

Ora 11^{00} Săvârșește slujba Jurământului militar, la statuia Generalului Dragalina, pentru o nouă promoție de tineri apărători ai patriei din Garnizoana Caransebeș. Este însoțit de P.C. vicar Ioan Petraș și P.C. Preot Liviu Mihai Drăgan, protopopul Caransebeșului.

Sâmbătă, 5 decembrie

Prezidează ediția a XVI-a a Festivalului național de muzică sacră *„Timotei Popovici"* organizat de Seminarul Teologic-Liceal *„Ioan Popasu"* din Caransebeș.

Duminică, 6 decembrie

Liturghisește, de praznicul Sfântului Mare Ierarh Nicolae, în parohia Glimboca, protopopiatul Caransebeș, păstorită de P.C. Pr. Nicolae Rădulescu, consilier administrativ-bisericesc al Eparhiei Caransebeșului. Este însoțit de P.C. vicar Ioan Petraș și P.C. Pr. Constantin Bertea, consilier economic eparhial. Apreciind întreaga activitate pastoral-misionară și administrativă a P.C. Pr. Nicolae Rădulescu, P.S. Sa îi acordă acestuia titlul de *iconom stavrofor*.

Luni, 7 decembrie

Primește la reședința eparhială pe P.S. Alexandru Mesian, episcopul greco-catolic de Lugoj pentru un dialog irenic privind relațiile dintre comunitățile ortodoxe și greco-catolice din cadrul Eparhiei Caransebeșului.

Miercuri, 9 decembrie

Ora 16^{00} Susține o conferință cu caracter social-filantropic la Școala post-liceeală *„Cristiana"* din Reșița. Este însoțit de P.C. Dr. Vasile Petrica, protopopul Reșiței.

Duminică, 13 decembrie

Săvârșește Sfânta Liturghie la catedrala episcopală „Sfântul Gheorghe" din Caransebeș. Cu acest prilej hirotonește întru ieromonah pe diaconul Ionel Tibil, cu numele de Iustinian, pe seama nou-înființatului schit cu hramul *„Adormirea Maicii Domnului"* din zona Teiuș–Caransebeș. Hirotonește întru diacon pe tânărul Vasile Dragomir.

Marți - miercuri, 15 - 16 decembrie

Participă, la București, la lucrările Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

Vineri, 18 decembrie

Ora 10^{00} Întâlnire de suflet cu membrii *„Ligii Tineretului"* din Oțelul Roșu. Este însoțit de P.C. Pr. Liviu Mihai Drăgan, protopopul Caransebeșului.

Sâmbătă, 19 decembrie

Prezidează lucrările Adunării Eparhiale pe 1998.

Duminică, 20 decembrie

Slujește Sfânta Liturghie la cantina Liceului Nr. 1 din Caransebeș – cartierul Pipirig-A.C.H.. Este însoțit de P.C. Pr. Constantin Bertea, consilier economic.

Luni, 21 decembrie

Săvârșește slujba de pomenire a eroilor căzuți în revoluția din Decembrie 1989. Este însoțit de P.C. vicar Ioan Petraș, P.C. Pr. Liviu Mihai Drăgan, protopopul Caransebeșului și P.C. Protos. Visarion Joantă, secretar eparhial.

Marți, 22 decembrie

Ora 16^{00} Răspunde invitației Dr. Dumitru Țeicu, directorul Muzeului Județean Caraș-Severin din Reșița de a onora vernisajul unei expoziții de icoană ortodoxă, organizată în întâmpinarea marelui Praznic al Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos.

Miercuri, 23 decembrie

Întâlnire cu reprezentanții cultelor religioase din Caransebeș la Primăria Municipiului Caransebeș, organizată de Dl. Ing. Ioan Mura, primarul municipiului. Este însoțit de P.C. vicar Ioan Petraș.

Vineri, 25 decembrie

Ora 10^{00} Săvârșește Sfânta Liturghie cu ocazia marelui Praznic al Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos la catedrala episcopală *„Sfântul Gheorghe"* din Caransebeș. Hirotonește întru diacon pe tânărul Liciniu -Gheorghe Oltean.

Ora 14^{00} Cu prilejul recepției oficiale de Crăciun, desfășurată la Reședința eparhială, primește cuvenitele felicitări din partea autorităților locale, a preoțimii din Caransebeș și a numeroși credincioși.

Sâmbătă, 26 decembrie

Celebrează Sfânta Liturghie la parohia Govândari - Reșița și ***sfințește*** noul sfânt locaș cu hramul *„Sf. Ap. Petru și Pavel"*, rod al ostenelilor pastorale a PP.CC. Pr. Berbentea Petru și Șandru Romulus, precum și a bunilor lor credincioși. Acordă celor doi preoți parohi titlul de *iconom*. Este însoțit de P.C. Pr. Dr. Vasile Petrica, protopopul Reșiței. Hirotonește întru preot pentru parohia Oțelu Roșu pe diaconul Liciniu-Gheorghe Oltean.

Duminică, 27 decembrie

Slujește Sfânta Liturghie, cu ocazia Praznicului Sfântului întâi mucenic și arhidiacon Ștefan la biserica din cartierul Nord - Caransebeș, deservită de PP.CC. Pr. Dimitrie Negrei și Nicolae Lațchescu, sfințind iconostasul acestui sfânt locaș și rostind un mișcător cuvânt de învățătură.

Vineri, 1 ianuarie 1999

Săvârșește Sfânta Liturghie, cu prilejul Anului Nou și a Praznicului Sfântului Vasile cel Mare la catedrala episcopală din Caransebeș, înconjurat de un numeros sobor de preoți și rostește un bogat cuvânt de învățătură.

Duminică, 3 ianuarie

Liturghisește și predică la catedrala episcopală din Caransebeș.

Miercuri, 6 ianuarie

De Praznicul Botezului Domnului nostru Iisus Hristos slujește la catedrala episcopală, iar după cuvântul chiriarhal de învățătură, însoțit de preoții parohi și credincioșii parohiilor reunite din Caransebeș merg în procesiune la râul Timiș unde are loc slujba Sfințirii Apei Mari.

Joi, 7 ianuarie

Slujește și predică, de Praznicul Înaintemergătorului și Botezătorului Domnului la biserica cu hramul *„Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul"*, deservită de PP.CC. Pr. Ioan Cocârlă și Pavel Curuți.

Vineri, 8 ianuarie

Ora 12^{00} Participă la lucrările Senatului Universității *„Eftimie Murgu"* Reșița.

Duminică, 10 ianuarie

Liturghisește și predică la cantina Liceului Nr. 1 din Caransebeș – cartierul Pipirig - A.C.H.. Este însoțit de P.C. Pr. Constantin Bertea, consilier economic.

Miercuri, 13 ianuarie

Ora 10^{00} ia parte la lucrările Sinodului mitropolitan din Timișoara.

Duminică, 17 ianuarie

Slujește și predică la catedrala episcopală din Caransebeș.

Luni, 18 ianuarie

Ora 17^{00} Săvârșește slujba Vecerniei și rostește un însuflețitor cuvânt chiriarhal în biserica cu hramul *„Sfinții Ap. Petru și Pavel"* din parohia Obreja, protopopiatul Caransebeș, păstorită de P.C. Pr. Petru Itineanțu, cu ocazia deschiderii săptămânii duhovnicești din această parohie.

Miercuri, 20 ianuarie – Miercuri, 27 ianuarie

Efectuează, însoțit de P.C. Protos. Visarion Joantă, o vizită ecumenică în Italia. *A se vedea pe larg sumarul acestei vizite în pag.10-12 din acest număr al revistei noastre.*

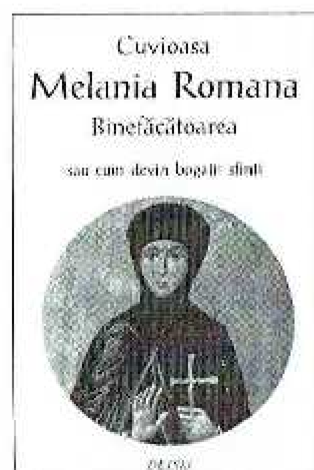
Sâmbătă, 30 ianuarie

De praznicul Sfinților Trei Ierarhi – Vasile, Grigorie și Ioan, patronii învățământului teologic ortodox, liturghisește și predică la catedrala episcopală din Caransebeș. Hirotonește întru diacon pe tânărul Victor Petrovai.

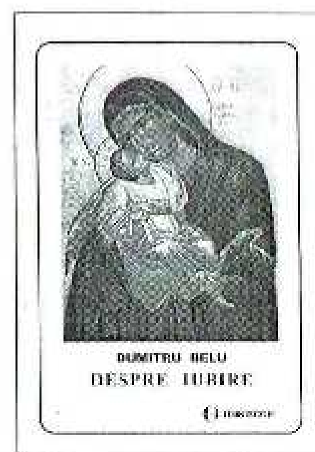
Duminică, 31 ianuarie

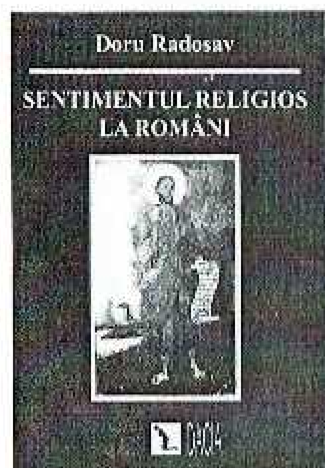
Poposește în mijlocul credincioșilor din parohia Băuțarul Superior - protopopiatul Caransebeș, păstoriți de P.C. Pr. Cornel Costina unde slujește Sfânta Liturghie și rostește arhipărintescul cuvânt de învățătură. Hirotonește întru preot pe P.C. diacon Victor Petrovai pe seama parohiei Cărnecea, protopopiatul Oravița.

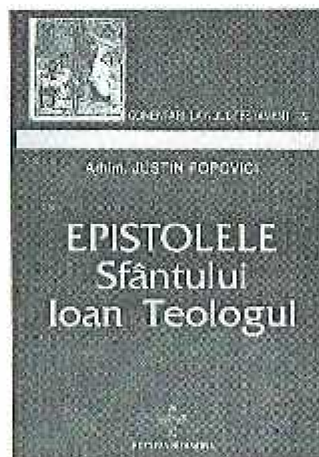
Librăria Diecezană – *BUCURII EDITORIALE*

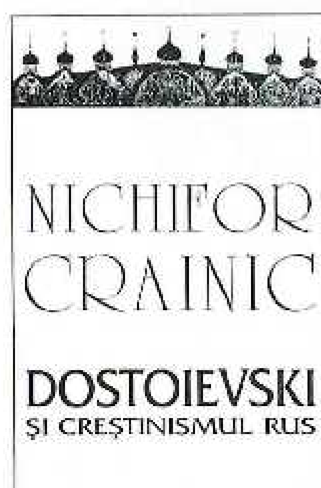

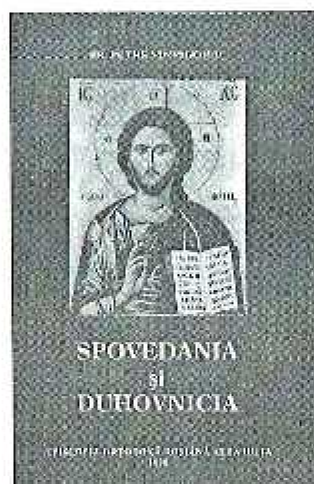

Râvnitor lui Ilie cu obiceiurile asemănându-te, Botezătorului cu drepte cărări urmând, Părinte Antonie, pustiului te-ai făcut locuitor și lumea ai întărit cu rugăciunile tale. Pentru aceasta roagă-te lui Hristos Dumnezeu să mântuiască sufletele noastre.